PROMIN

ПРОМІНЬ

Ч. 5
ТРАВЕНЬ
1984

Second Class Mail Registration Number 1925

ПРОМІНЬ

РІК XXV ТРАВЕНЬ 1984 Ч. 5

Виходить раз у місяць

Видає

Редагує Редакційна Колегія

Редактор — НАТАЛІЯ КОГУСЬКА

PROMIN

No. 5 MAY, 1984 VOL. XXV

Monthly Publication

Published by

UKRAINIAN WOMEN'S ASS'N OF CANADA

Edited by Editorial Committee

NATALIA KOHUSKA — Editor

Передплата в Канаді	$12.00
Передплата до інших країн	12.00
Поодиноке число	1.20

Передплату висилати на адресу:

PROMIN

P. O. Box 3551, Sta. B. Winnipeg, Man. R2W 3R4

Subscription in Canada	$12.00
Subscription in other countries	12.00
Single copy	1.20

Address:

PROMIN

P. O. Box 3551, Sta. B. Winnipeg, Man. R2W 3R4

Редакція застерігає собі право скорочувати дописи і виправляти мову. Хочемо дати місце в журналі всім тим, що дописують і тому всякі дописи мусять бути чітко написані і без обширних описів.

Редакція не завжди відповідає за висловлені погляди підписаного автора. Знимки, які присилаєте до поміщення, треба оплачувати фірмі за виріб кліш. На зворот знимки просимо залучити заадресовану коверту із поштовою маркою. Остання дата для швидкого поміщення є 15 кожного місяця.

Хто присилає знимку на виріб кліше треба відразу присилати гроші на її виріб — найменше — $14.00, середньої величини $27.00, через сторінку поперек внизу $42.00.

В ЦЬОМУ ЧИСЛІ:

Т. Горохович — Ми і наші матері 1
Я. Курдидик — Три пари очей 5
Микола Щербак — Київ 5
Наталена Королева — „Незрушима стіна" 5
Уляна Пелех — Іван Світличний — поет лицар 7
Є. Василів — Христина Алчевська 12
А. Рудницький — Жінка в українській музиці 13
Helen Raycheba — Oksana Meshko 15
U.W.A. — Miss Kiev Princess Pageant 18
Нашим дітям 19
М. Цьона і Л. Джарман — Пров. З'їзд в Саскачевані 20
Ю. Талпаш — Пані К. Волощук 21
— Повідомлення Шевченківської Фундації 22
Громадська і родинна хроніка 23
Квіти незабутнім 27
Річні звіти 30
С. Кульба — Довкола дому 32

НА ОБКЛАДИНЦІ — С. Карафа-Корбут — МАРІЯ

НЕОБХІДНЕ ДЛЯ ШКОЛИ

Український виховальний співанник для дітей

СВІТАНОК

Видання Української Двомовної Асоціяції в Едмонтоні.
З нотами і рисунками.
Видано на гарному папері,
в тверд. обкладинці, стор. 115.

Ціна: $7.50

Замовляйте в Союзі Українок Канади на адресу:

UKRAINIAN WOMEN'S ASSOCIATION
#612 24th St. East
Saskatoon, Sask. S7K 0L1

UKRAINIAN EMBROIDERY DESIGNS AND STITCHES

Опрацювала Анастасія Рурик

Це вже четверте видання про вишивки і стіби англійською мовою. Багато ілюстрована, 12 сторінок взорів вишивок, 8 з них в кольорах, багато ілюстрованих взірців на вишивання декоративних подушок, обрусів, ниток. Взори вишивок полтавського вирізування, роблення мережок. Стіби показують як легко навчитись вишивати гладдю, низинкою, яворівкою та багато інших стібів.

Книжка має 130 сторінок друку, широкий формат, вигідний для розміщення взорів, спеціяльна оправа, щоб книжка легко відкривалась.

Ціна $12.00.

UKRAINIAN WOMEN'S ASSOCIATION OF CANADA
612 — 24th Street East
Saskatoon, Saskatchewan
S7K 0L1

Printed by Trident Press Ltd., Winnipeg, Man.. Canada

МИ І НАШІ МАТЕРІ

І перед нею помолюся,
Мов перед образом святим
Тієї матері святої,
Що в мир наш Бога принесла.
„У нашім раї на землі". (Т. Шевченко).

Щось божественне бачить Тарас Шевченко, дивлячись на молоду матір, з дитяточком малим", на її радісне обличчя, на щастя, що пливе з її очей. Материнське почуття, що огрівае любов'ю нас ціле життя, походить від Бога. Бо якже ж можна пояснити ту незбагненну силу любови, що її мають матері для своїх дітей? Матері нас плекали від немовлятка, навчали добра, стежили за кожним нашим кроком, віддавали нам весь свій час і всю любов. Тому й по її втраті ми почуваємо безмежний удар-біль. Матір провадить нас не тільки в дитинстві, але й в дорослому житті. Скільки визначних мужів у світі завдячують своїм матерям свої успіхи? Основник скавтінґу — світової організації молоді, лорд Бейден Пауел признається, що успіх свій, переведення в дійсність задуму виховувати батьківщині здорову духом і тілом молодь, завдячує матері. І коли вона померла, скавти з цілого світу слали йому співчуття. Це йому облегшувало біль. Бейден Пауел, дякуючи за співчуття, молився, щоб скавти ті мали колись потіху й самі в дні їхнього життя, коли настане смерть їх матерів. А при цьому нагадував, що можливий більший біль від болю втрати матері — це біль самої матери по втраті дитини, але не по її фізичній смерті, тільки про втрату дитини через нікчемне діло. Ми не можемо відвернути болю матері через свою фізичну смерть, але можемо охоронити перед втратою її надій на нас, надії, що ми помножимо її скарби своїм життям, реалізуватимемо ідеали, які вона нам защепила. І коли втрачаємо ми матерів, то найбільшою потіхою нам залишається переконання, що були ми для неї добрими й намагалися в житті бути для неї вірними. Тому й життєписи справді великих і світлих людей свідчать про те, що вони були добрими синами й донями своїх матерів.

Українська матір не живе в пам'яті нашого народу в тій мірі, що в інших народів як королева, навіть свята Ольга збереглася в пам'яті народу скорше як донька перевізника, дівчинка-селянка, що стала княжною, святою. В українській народній творчості й в літературі матір змальована в численних творах, а істота, суть материнства піднесена до святости, як у Шевченка. Любов матері велика, вона підноситься на вершини й гріє нас у житті до самого його кінця. Мати як жрекиня домашнього огнища від сірої-сірої давнини зберігала і передавала поколінням мову, пісню, традицію та все добре і гарне, що створили предки в минулому, а її сучасники в теперішньому. Тисячами років наш народ творив традиції, надихав їх духовістю, прикрашував виявами культури довгих поколінь, об'єднував ідеалами, звичаями, ритуалами. Мати, змушена обставинами життя в неволі цілими сторіччями, нести головну моральну відповідальність за народ, за його честь і гідність. Тому й материнство у народній творчості виідеалізоване як ось у казці під назвою „Серце матері". Казка розповідає, що любов матері до сина безмежна. Жорстока дівчина зажадала від закоханого в неї хлопця, на доказ неподільної з ніким любови до неї одної принести їй серце своєї матері. Син вийняв материне серце й поспішив з ним до дівчини. По дорозі спіткнувся, зранився. А материне серце відчуло синів біль, воно озвалося: „Що болить синочку?" Мати і тепер готова облегшити біль сина своєю жертвою.

У Шевченковій творчості багато образів матері. Великий трагізм змалював Шевченко у постаттях Катерини, Ганни-наймички, матері Алкидової в поемі „Неофіти" та завершив образ її переживання її символом Богоматері Марії у поемі „Марія", перемогою нової правди, християнської віри й волі людини.

Катерина — мати з поеми „Катерина", що не слухала матері й покохала москаля та народила нешлюбну дитину, не витримала тягару гріха, вона рішила покінчити з духовими муками й втопилася, лишивши сина на снігу при дорозі. Вона не дбала про долю дитини, могла ж дитина замерзнути, якщо б її не взяли добрі люди. Ганна з поеми „Наймичка" інша мати. Вона вчинила гріх, але свою нешлюбну дитину вона підкинула бездітним багатим людям на хуторі, а згодом сама прийшла до них проситися в найми. Вона ціле своє життя присвятила дитині. Кожного року пішки ходила на прощу до Києва молитися за добру долю

сина та за прощення своїх гріхів. Вона виховала сина, але не призналася впродовж життя синові, що вона його матір. На смертній постелі останні її слова були: „Я... я твоя мати!..." Ганна виховала сина, Марко виріс під її опікою, бо прибрана мати довго не жила, він одружився, мав родину. Ганна карала себе за гріх і тим, що відмовилась від ролі матері на Марковому весіллі. Зворушлива її любов до сина, її покута за гріх виносить цю матір понад пересічність.

Але мати юнака-християнина Алкіда, що сама була поганкою й уживала багато заходів, щоб відвернути сина від християнства, а з тим і від небезпеки загинути на арені, бувши свідком загибелі Алкида, в момент найвищого болю, почувши гимн християн, пішла за ними, щоб нести між людей синову ідею. Вона продовжувала в той спосіб духове життя свого сина, вона піднеслась до духових вершин. Це не служба тільки суспільству, але великій ідеї правди й любови, що мають переродити світ.

А велика ідея християнської любови, що має переродити весь світ повела Марію Богоматір з поеми „Марія" до ще вищих вершин, що за них молиться Шевченко у поемі „Неофіти":

Пошли мені святеє слово,
Святої правди голос новий!
І слово розумом святим
І оживи і просвіти!

Це ідеал спільноти р о д и н серед садків вишневих коло хати, ідеал Христа, раю без врага і супостата.

У всіх поемах Шевченка про матір не бачимо батька. Його згадано тільки в „Катерині", де він виступає як суддя, а мати й доня це дійові особи. Через гріх доні мусить погибати й мати. В „Неофітах" батька взагалі не згадується — виступає тільки спочатку доня і мати, а потім мати й син. А Шевченко мріяв дочекатись такого суспільства, де були б сини й матері та добрі люди, тобто суспільство з доби матріярхату. Археолог В. Щербаківський бачить в цьому відгуки матріярхату, який панував у минулому України й який так різнить нашу культуру від московської. Жінки в Московщині мали право виходити лише до церкви, їх життя було замкнене в стінах дому, зокрема це відноситься до бояр, де панував патріярхальний устрій — сувора і необмежена влада голови родини. Про це написала свою відому поему „Бояриня" Леся Українка.

Шевченко у своїх поемах про матір змальовує її щораз досконалішою. Коли в перших поемах „Катерині", „Наймичці" для матерів цінністю була родина, її мораль, вірність традиції, в „Неофітах" і „Марії" над їх життям діють вищі й ширші сили — ідея справедливости, щасливої родини у вільних суспільствах, людей у національних державах без соціяльної нерівности. Матері служать правді, любові, християнським ідеалам, що ведуть до переродження світу. Тож материнство у Шевченка піднесене до вершин, це глибока криниця духовости нашого народу, з якої матері можуть черпати оживляючу силу.

Іван Франко прославляє свою матір за те, що передала йому любов до пісні і праці. Малим хлопчиною заслухувався він і материні пісні, просив їх співати йому завжди, але не було багато дозвілля у матері — вона мусіла багато працювати й синові нагадувала про те, що лиш вона — праця доведе його до людей. Дорослим Франко зрозумів, що „любов до праці", про яку він писав у багатьох поезіях дала йому „принаду до життя, ціль дала, щоб в манівцях не зблудив". Поет прославив ці дві сили у відомій поезії „Пісня і праця":

Пісня і праця — великі дві сили
Їм я до скону бажаю служить;
Череп розбитий — як ляжу в могилі,
Ними лиш зможу й для правнуків жить!

Ох, і нераз тая пісня сумненька
В хвилях великих невгодин життя
Тихий привіт мені слала, мов ненька,
Сил додала до важкого пуття.

Письменник і поет 20-их років нашої літератури Микола Хвильовий глибоко, ніжно й віддано любив свою матір. А йому стільки люди допікали за його твір „Я", в якому герой застрелив свою матір. Письменник подав містичний праобраз матері Марії, тієї надзвичайної Марії, що стоїть на гранях невідомих віків, тобто образ вічної матері, символ материнства, в якому зібрана багата духовість, часто неймовірна, незрозуміла пересічним людям її посвята. На посвяту аж до самовідречення здібна тільки мати. „Моя мати — наївність, тиха жура і добрість безмежна" — пише М. Хвильовий. Перед її образом втихає „неможливий біль" дитини, відходить жура, настає мир. Матері, дбаючи про майбутність, від-

дають своє життя охороняючи життя дітей. Така матір змальована у творі Хвильового. У творі розповідає письменник від першої особи, а це читач сприймає як правдиву подію, як розповідь про життя письменника. Персонаж твору живе в Україні під час першої світової війни. Комуністична влада накидає свій лад населенню. У місті діє „ячейка" завданням якої було позбутися „ворогів народу". Ними є монахині. У „ячейці" є син матері монахині. Монахині засуджені на розстріл й виконання присуду доручено синові, щож він має доказати свою вірність комуністичній ідеї. Вона в нього найвища цінність, навіть вища за життя матері. Коли вийшов він виконувати наказ влади, матір бачила трагічний вигляд сина, вона наблизилась до нього, забула про себе, припала до знеможеного переживаннями, щоб облегшити його стан. Притискаючи до грудей матері, син комуніст застрелив матір, обидвоє повалились на землю. Що хотів цим твором сказати письменник, читачам ясно. Комунізм вимагає вбивства матері, знелюднення від своїх визнавців.

У творчісті шестидесятника Василя Симоненка є також популярною тема матері. У поезії „Лебеді материнства" поет описуючи переживання матері над колискою сина, її роздуми про його майбутнє, знає, що малому йому мати „небо прихилити хотіла б", коли виросте син, ростимуть і її тривоги за його життя, за його пов'язання з нею, з батьківщиною. Поет знає, що за ним будуть завжди мандрувати очі материнські і спомини про рідну хату. Коли ж прийдеться впасти йому на чужому полі, його думки будуть при матері в Україні. Бо такий є психологічний закон.

Інший шестидесятник Ігор Калинець боліє станом сучасної України — він бачить, що море наше повне трупів водоростей, з степу вивіграло євшан-зілля, а неба поросло „вибухами дерев". Поет тому звертається до матерів, до жінок:

ви
під барвінковим дахом
завжди маєте
більше промовити
ніж усі ми
х о д я ч і,

тобто поет приписує матері більшу ролю ніж мужчинам у житті народу, — вони — матері запалювали завжди душі святим поривом, матері є серцевиною у плеканні традицій. Ось як згадує політв'язень Євген Сверстюк любительку і творця народньої творчості Явдоху Сивак: „Забудеться багато імен працівників пера, але ніколи історія нашої культури не забуде неписьменної подільської жінки — Явдохи Сивак, що свій вік „прожила в біді, як камінь у воді", але зберегла у пам'ті і проспівала для запису 1008 народних пісень, розповіла сотні казок та прислів'їв. І веліла підписати себе ця семидесятирічна бабуся прізвищем Зуїха, бо під власним прізвищем могла записувати лише улюблені пісні" — згадує Євген Сверстюк. Мабуть така була вимога...

Стільки про материнство у нашій народній творчості, в українській літературі. А які сучасні погляди про материнство? Серед членства Союзу Українок Канади віримо, — нема модерних матерів у злому розумінні, тобто таких, що уважають своє особисте життя, свої професійні амбіції важливішими, ніж виховування дітей, матері які залишають дітей під опіку припадковим нянькам не через необхідність, але щоб мати більше грошей на свої пусті забаганки — вибагливіший одяг, ще одне авто, нові меблі в хаті чи на розваги.

Є серед нас молоді матері, які знають, що материнство — це найпочесніша професія жінки. Вона вимагає великих духових вартостей матері — одні з них вроджені, інші треба плекати. Крім вродженої материнської любови до дитини, інтуїції, ніжности, терпеливости, посвяти, треба ще й знання, слідкування за змінами процесів у житті дітей, за впливами середовищ на них, за змінами поглядів на виховання, треба знати як діють на дітей ідеї, що їх вони зустрічають у школах, в книжках, в телевізійних програмах тощо. За модерними поглядами щодо тяглости поколінь, наприклад, виходить, що батьки не мають права „нав'язувати дітям своїх переконань. І тому настає прірва поміж дітьми й батьками. У старості батьків діти не мають обов'язку ними опікуватися. А надмірно раннє статеве освідомлення дітей — чи не веде воно до того жахливого явища, що про нього каже статистика: 50 відсотків молоді в США до 19 року життя має сексуальний досвід, зростає алкоголізм, поширюються венеричні недуги, наркоманія серед молоді. Бо свобода, звичаї і моралі, слабкі взаємини батьків і дітей — це те лихо в родинах, що є джерелом і всіх національних лих. Проблеми ці вимагають студій і великих зу-

силь, щоб їх правильно розуміти й розв'язувати. Багато й наших батьків тепер уважають головним своїм завданням щодо виховання — нагадувати постійно дітям про їх успіхи в науці з метою, щоб мати матеріяльне багатство, а з тим і престиж та силу. А це ж духова порожнеча, яка часто доводить дітей до емоційного каліцтва, робить з них невротиків, бездушних еґоїстів та кар'єровичів без жодних духових потреб. Духова порожнеча не запевнить родинного щастя, тривкости подруж, тяглости поколінь, гармонії поміж поколіннями в родинах, а з тим і добра в громадах, у цілому народі.

Тому й ми дозволили собі в День Матері зупинитися над проблемами материнства, пригадати образи тих матерів, що їх дає нам народня творчість і творчість великих синів і дочок нашого народу. Хай вони нам вказують шлях, на який ми маємо спрямовувати своїх дітей, хай розкривають суть материнства у всій його красі, бо тільки інтерпретація завдань матері, успішне виконування цього найпочеснішого завдання запевнить щастя дітей, родин, спільнот, народів і цілого людства. Тоді мати, батько та родинний дім світитимуть дітям сонцем у їх цілому житті. Вони звертатимуться до нього як до джерела радости, щастя. Батьки, а особливо мати уявлятиметься їм ідеальною, вони цінитимуть ті вартості, які вона їм передала, понад усіма іншими, з якими зустріниться у житті. А через зв'язок з батьками запевнений буде й зв'язок з рідним народом.

І ми бажаємо вам, Матері, у Ваше Свято, щоб Ви були для своїх дітей тими особами, до яких вони в найбільші хвилини свого життя ходили до Вас за порадами, шанували Вас не словами ,але глибокою любов'ю і вірністю. Щоб ставили Ваш образ на п'єдесталі — так як ви поставили своїх дітей над усіма вартостями. „В людській любові вічно горить вогник" — каже Василь Сухомлинський — „який я назвав би духовою готовістю належати іншій людині, бути її любимою істотою. Це не поневолення, а справжнє піднесення особистости. В цьому духовому началі криються корені людської гідности, гордости, самобутности особи". Саме мати є для дітей її тією особою, про яку вони думають, впевнені в тому, що вони їй дорогі, що вона бачить увесь сенс свого життя лише в тому, що є на світі вони — її діти.

Т. Горохович

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

До Редакції „ПРОМІНЬ"
Вінніпеґ, Манітоба.

ВП. Пані Редакторко!

Пересилаю поштовий переказ на суму 20.00 долярів, з яких 12.00 долярів призначені на передплату „ПРОМЕНЯ" на 1984 рік, а 8.00 долярів на пресовий фонд.

При цій нагоді хочу Вам звернути увагу на обкладинку журналу. Ще недавно назва місяців на обкладинці друкувалася виключно українською мовою. Чому тепер перемінено її їна англійську мову?

На краєвих і провінційних з'їздах СУС постійно виноситься резолюції, щоб українську мову вживати на кожному кроці — вдома, в церквах, на всякого роду зборах чи сходинах, в розмовах. „Український Голос" питанню вживання і зберігання української мови також посвячує багато місця. Про це постійно говорить уся українська преса в діяспорі. Тому мені трудно зрозуміти, чому з обкладинки „Променя" усунено назву місяців українською мовою і заступлено її англійською мовою. Чи не краще було б затримати нашу рідну мову і додати назву місяця по-англійськи?

Хочу також подякувати Вашому журналові за поміщування статтей Уляни Пелех про „Розстріляне відродження і шестидесятників в українській літературі". Я їх регулярно перечитую і глибоко переживаю за таку несправедливість совєтської влади до наших мистців і поетів.

Хай Бог тримає Вас при доброму здоров'ї і допомагає Вам у такій важливій праці.

Остаюся з пошаною,
Стефанія Кукурудз, Скарборо, Онт.

**
*

Від редакції

Вельмишановна і дорога Читачко!

Не від сьогодні жду на Вашого та інших читачок листів до редакції.

Висловлюю Вам найщирішу подяку за підкреслення української мови — я з Вами.

Особливо радує мене Ваша оцінка праць Уляни Пелех в журналі „Розстріляне відродження". Багато читачок висловлюються прихильно про це.

Я. Курдидик

ТРИ ПАРИ ОЧЕЙ

Сірі очі, коли вдивлятися в них — томлять своєю плиткістю.

Чорні — здаються холодними й сухими, немов антрацит. І щойно коли розтопити їх ніжністю або розпалити пристрастю — можна біля них зогріти задубілу душу.

А коли вдивлятися в сині очі, то в них, ніби на широкому океані, можна побачити, десь у мінливій далині, як колихаються маленькі парусники... На берегах білі меви зриваються з золотого піску й тонкими, гострими крильми прорізують перечоси хвиль... Коли ж на хвильку спустити повіки і ще раз глянути — видно, як у них причаїлося глибоке небо, обрамоване зверху сочистим карміном і циноброю, а знизу — гостроверхими тополями. І сонце, що зібралося було сісти за горизонт, зупинилося, щоб стрічастими віями ще раз торкнутися снажної землі.

Невже ж не правда, щоб у людських очах можна було побачити цілий світ?

— Можна! Бо я вчора бачив такі очі. Я не можу пригадати, чиї вони були... Але душею відчуваю, що це були очі чиєїсь доброї матері...

Микола Щербак

КИЇВ

Я бачу золото церковних бань —
На горах Кия — Лавра і Софія!...
О, світе мій! У спалахах світань
Горить вогнем моя пекуча мрія.

Горить вогнем... І стигнуть небеса,
Проміння бриска — і згасають зорі...
Іде весна — зелений шум в лісах,
І хлопці йдуть, обвітрені суворі...

Ідуть, ідуть... Їм б'є щаслива мить!
Неначе сонце, височіє Київ!
О, сяйво барв! Тебе не затемнить
Ніяка ніч, ніяка лють Батиїв!

Ніяка лють! Поглянь: цвіте майдан
Де каркав крук, де висла мла похмура...
Прислухайся: встає й гримить Богдан!
І знову Богом даний нам Петлюра!

Поглянь, прислухайся! — дзвенять полки! —
І кришиться, і валиться Голгота!...
...Я бачу: Воля відчиня в віки
Тобі, Вкраїно, Золоті Ворота.

Наталена Королева

„НЕРУШИМА СТІНА"

Нерухомо завмерла, під струнками тополями, вузенька смужка диму вгасаючого багаття. Ані не похитнеться в тиші прозорої ночі, осяяної ніби не вищербленим місяцем, але зеленавим світлом, що б'є з глибин могутньої, величної ріки.

Буйним руном обгорнули хащі підніжжя пагорка, що висунувся й повис над Бористеном [1]). А далі — на низькому березі ріки спить у світляній імлі місто, під зеленими горбами.

Дивиться на нього самітний мандрівник біля багаття — Андрій, з Бетсаїди. Уявляє собі душу цього міста, щоб завтра, як промовить до люду, знайти слова, якими одягне ту науку — „Вість Благу", — що несе її далекому світові.

І гарне Андрієві місто, що угніздилось там долі, обгорнене зеленими горбами. Дарма, що нема в ньому монументальної величі Риму, ані багатства Тиру чи пишности Александрії.

Воно — як обличчя молодої, гарної жінки, що не пишається своєю уродою, а лише тішиться нею. І всміхається, без виклику й без бажання сподобатися. Бо цей усміх — випромінює з неї як сяйво зі світла. Він не може не сяяти, бо така природа його.

Однак є в цьому місті і ще щось: злилися в ньому гармонійно два дисонанси — два протилежних собі світи. Геленський зі своєю божеською гармонією форми й думок. І скитський із бойовістю, відвагою, безжальністю й буйністю.

[1]) Стара назва Дніпра.

І дикий кочовик, зачарований гармонійними формами, кинув набіги.

Не п'є на учтах вина з черепа вбитого ворога. Бо побачив більш принади у пугарях із кованого золота й срібла. Лишилась у скитові нестримна буйність, мінливість та нестійкість — непостійного, вільного вітру степів. Бо то — природа скитська.

Але не хоче вже він жити у критому повстю возі, без краси, без радости життя — що побачив їх у геленів[2]).

Нова течія захопила й понесла скита — як несе Бористен жменю сухого листу з понадбережньої верби.

Андрій устає, спираючись на свою довгу, високу, подорожню палицю. І довгим поглядом обгортає вкриті лісом горби, — мов керманич, що в погляд недрімного ока свого замикає біг корабля.

А в душі Апостола встають образи — такого ще недавнього минулого! — яке, однак, уже стало далеким...

Бачить Андрій духовим зором натовп Єрусалимський захоплений вихором жагучої ненависти... палають помстою очі... стиснені загрозливо руки, піднеслись угору з проклонами...

Реве несамовито натовп: — Распни! Распни його!

І кипить розбурханим морем.

А над цим пеклом біснування — тихе обличчя Того, Хто є Світлом світу, Життям і Шляхом...

Так: перемагає не хаос. Не буря ненависти дає перемогу. Дух Переможний — є спокій і гармонія. Вони опанують завжди безлад і хаос.

На хвилину вся Андрієва істота поринає в єдиній по своїй силі згадці — неймовірній для людського розуму. Серце завмирає. Не знаходить у собі тонів, які б могли відгукнутись на те надлюдське, чого людська думка не може вмістити.

Раптом, ламає об коліно свою подорожню палицю... Причепленим до шкуратяного поясу ножем зарівнює обломлені кінці. Врізує коротшу поперечину в рівнобіжний пень. І утворює хрест.

Немов смолоскип, високо підносить його над містом, горбами й Бористеном, що мерехтить глибоко долі.

— Силою Хреста, знаку Вічности, — в безмежність бо продовжуються його рамена, — благословляю вас, зелені гори, і тебе, річко широка, і тебе, народе, що в дикій буйності своїй не міг не відчути творчої сили гармонії й спокою... Благословляю вас! — промовив повним голосом Апостол.

І застромив хрест над сонним містом і недрімним Бористеном, осяяним недосконалим кругом ущербленого місяця, подібного до маски варварського бога, вирізьбленого рукою мистця-варвара.

**
*

Коли ранком, на майдані, натовп обступив Апостола — знали бо люди з-над Бористену, що мандрівник із надхненими очима, завжди більші скарби несе як найбагатша каравана, — полились вогненним потоком слова Андрієві...

Питався, потім, також, про звичаї люду Бористенського, про богів їхніх і віру...

Гордовито і з пихою відповідали йому: вважав бо люд цей свій рід за найзацніший у світі: Від Зевса бо самого і доньки Бористенової іде він!

— А намети з чорної повсті? Бойові ігри на прикрашених ворожими скальпами коніках — злих як хижі звірі? Раби, закопані живими, при похоронах взацних вождів?

— Це все було так давно!

— Тоді ще поклонялися Місяцеві й Мечу!

— І звався нарід, що тут жив — може наш, а може й інший який — скити. А ми — аллани...

Андрій розглядав білі обличчя, ясні, сірі очі, світле волосся...

А в мандрівках своїх — від Дунаю вже! — стільки чув про жовтошкірих скитів, із масним, гладким, темним волоссям і вузькими, чорними очима...

— Скитів більше нема — говорить Андрієві сивий, поважний муж. Жрець? Чи може Співак посвятних співів цього народу...

— Як нема страшних Амазонок, — жінок, що не хотіли розніжуватись коло родинного вогнища. Бо ж понад щастя кохання ставили славу перемоги...

— Не ллється більше кров людських офір на вівтар стогрудої богині, увінчаної місяцем, яка — як і Мати-Природа — творить на те, щоб знищувати.

— Ми радо слухаємо про богів мирних, що не вимагають крови! — відгукується натовп. І п'ють жадібно Воду Живу, що подає

(Докінчення на стор. 17)

[2]) греків.

"РОЗСТРІЛЯНЕ ВІДРОДЖЕННЯ" І ШЕСТИДЕСЯТНИКИ В УКРАЇНСЬКІЙ ЛІТЕРАТУРІ

ІВАН СВІТЛИЧНИЙ — ПОЕТ ЛИЦАР, ТВОРЕЦЬ СИЛИ ДУХУ СЕРЕД НАСИЛЬСТВА

Я не клену своєї долі,
Хоч кожен день мені взнаки
. . . . . .
І слава Богу, що сподобив
Мене для гарту і для проби,
На згин, на спротив і на злам.
(І. Світличний: „Сонет вдячности")

(Продовження з ч. 4)

Його лицарськість бачимо вже у цих — наведених вгорі рядках. Подібно, як і Євген Сверстюк, І. Світличний став поетом в концтаборі. Своєю першою збіркою „Рідний корінь" (1960) він не звернув був уваги на себе критиків, тому і й не було його поезій у тодішньому самвидаві, про що поет згадує під час слідства, зі скромности пояснюючи це тим, що, мовляв, вони не мали тієї вартости, щоб заслужити собі на ту почесть. Але приєднався він своєю збіркою до шестидесятників, відчуваючи на собі обов'язки протиставитися наступові на Україну тоді, коли старша генерація, злякавшись, не виступила проти зла, але писала панегірики на честь тиранів. За це й обвинувачували його за першого арешту, хоч не мали доказів.

Після арешту цього (1965) Світличний взявся за переклади пісень французького автора П. Ж. Беранжа (вийшли окремою збіркою в 1970 р.). В тому часі він вже не міг знайти праці, бо належав до провідних шестидесятників, бо далі підписував протести проти сваволі режиму.

Перебування в концтаборах — відчуття злодіянь наглядачів, усієї гидоти їх поведінки з в'язнями особливо загострилося, бож високорозвинена духовість поета гостро цю дійсність відчувала й на неї так само гостро реаґувала. У висліді цього написав збірку „Ґратовані сонети". Сонети ці (їх у збірці 96 та 12 поезій поза сонетами) поділені на вісім циклів, назви яких відразу уводять читача у глибокі роздуми про духові потреби людини, зокрема в умовах ув'язнення. Більшість сонетів починаються багатомовними мотто з української й світової літератури, що свідчить про широке обізнання поета із світовою літературою. Циклі ці в певній послідовності подають глибокі сентенції поета про совєтську систему, її злочинність та засоби боротьби з нею.

Доцільно подати генезу вибору форми сонетів для поезій у творчості Світличного. Вибрав поет сонет для вислову своїх думок і почуттів тому, що загал радянських авторів користується нею рідко, поетам в Україні „приписано дієту" від кованої форми вірша, поети там мають добирати ритм і розмір поезій на команду, їм найвигідніше писати оди й різні прославляючі „вінїґрети". А Світличному, навпаки — залежить, щоб його поезія мала „пружність злету" і зміст „вагомий, як стилет". Непопулярним є в Україні й клясичний вірш, його не сприймає „робітничий клас", а за ліричні ж відступи в поезії грозить розстріл „підлим зрадникам". Про це мова в поезії п.н. „Сонет".

Іншу мотивацію на вибір форми сонети подає Іван Кошелівець в передмові до збірки — форма сонета з своїми залізними правилами щодо добору слова виявляє високий рівень поетичного твору, культуру поета. Сонет легко зберігати в пам'яті, а в концтаборі є змога його тримати в пам'яті без запису, щоб не знищили наглядачі.

Про це й згадує поет у першому сонеті „Ін тродукція". Пише свої сонети Світличний з гумором, з іронією, багато в них сатири, а в деяких і уїдливого сарказму. Ось, називаючи в'язня „ганебним зеком, державним злодієм", що забаг писати сонети, запитує автор „Кому? Для

чого?" ці сонети. З практики відомо, що творчість в'язнів — це „пожива для тубільних снобів", матеріял для судових „експертиз".

Цикль „Камерні мотиви" є про життя в'язнів у концтаборах. „Шмони" — вислужники КГБ, обшукуючи ув'язнених, заглядають не тільки у шви й рубчики в одежі, але в усі частини людського тіла. Так бояться режимники, „щоб бациля антирежимности не звила гнізда крамоли" у концтаборі. Глузує поет, радить товаришам, щоб пожаліли суддів так, як жаліють люди повій („Жалісний сонет"). Силу, щоб відбитись від „шмольників" і суддів бере з свідомости своїх прав — вони в нього величні: завжди може зберігати свою честь, може формувати строфи не підвладні ні „шмонам", ні суддям, може відчувати зоряну вічність і ритм двобою в серці при знайденні відповідних поетичних слів („Відбій"). Є у в'язня ще й сон для втечі від дійсности. І хоч пробудившись, він побачить знову грати, проте думка дає надію на новий сон („Сон"). Є й змога вирватись душі в простори вечорами, коли небо вкриється зорями, тоді під впливом величі небесної краси, в'язень чує хорали Баха, відчуває вічність. Душа тоді рветься у простір. Тільки ж ділить його від простору „облуплений тюремний мур" („Вечірня містерія"). Уява в'язня може повести його й на Парнас. Тоді він живе поміж улюбленими товаришами — у світі „візій-див" Калинцевих, Драчевих „клекотів", „інвектив" Вінграновського, Лініного „чаклунства", Голобородькових „пастель" і Стусових „бас-речитативів". Стають йому не страшними ні „шмони", ні допити, щоденна мізерія, він тоді бачить „Бога в небесах" і чує „Боже слово на землі".

У дальших сонетах мова про пильне око наглядача, про хвилини відчаю, коли душа скімлить, але й у таких хвилинах поет волить покласти свою голову на страту ніж згубити честь („Відчай"). Уста закипають кров'ю в поета тоді, коли слова киплять, рвуться у крик, але їх треба в зародку нищити, стримуватися з ними. Мовчати тоді, коли серце кипить, — це нестерпний біль („Мовчання"). Ті, що не мовчать, не повертаються до Києва. Цьому місту потрібні безязикі, язикатим — місце на Соловках („Язик"). Так було з учасниками „Розстріляного відродження", так є з сучасними дисидентами. Як протиставитись тому? — питає поет, і дає відповідь. Самі ми повинні в тому, бо народилися в тюрмі, сліпонароджені несвідомі того, що самі будуємо тюрми, самі себе стережемо, нас легко заганяють в тюрми, бо в нас зая чі серця. Наша тюрма хоч і без варти, без ґрат, хоч в ній доволі всього, проте людям у ній неможливо мати контакт із світом, бо „полуда очі заступила" („Тюрма"). Ясно, що цією нашою тюрмою є УРСР, а сліпонароджені — це рідні вислужники режиму. Вони повірили в теорію, що влада належиться масі неосвічених пролетарів. А для них що? Вони на „скором ласі", увага їхня на матеріяльних добрах, на „салі й м'ясі":

Душа наїлась, напилася,
і... рохкає. І в лад і в тон.

І з апититом (мало! мало!)
Їй сниться сало. Сало з салом.
І на похмілля самогон.
(„Душевний сонет", стор. 32-

Узагальнення розважань поета про причини цього стану подають сонети „Провина" і „Сонет вдячности". Кожний член суспільства, весь народ винен — за „беріїв і за Соловки", за мовчазне сприймання „куцих істин", за те, що „унтери причинні" нам „кастрували язики", за стільки замучених в катівнях, за страждання невинних (регабілітованих). Світличний готовий прийняти найтяжчий засуд, бо й свою вину бачить у недолі України:

Судіть мене. Судіть без знижки,
Судіть — я винен — хоч до „вишки"
Мене, а заодно й себе.
(„Провина", стор. 33)

Дякує Світличний Богові за те, що жорстока доля не довела його до зла, не викликала ні слів, ні нарікання, що сподобив поета для гарту „на спротив і на злам". Доповнює ці думки з „Сонету вдячности" черговий цикль п.н. „Три свободи". Є такі категорії її у УРСР: свобода самокритики, свобода сну й особиста свобода, тобто автора сонету.

Як загально відомо, в СССР популярним явищем є ніби то добровільне „покаяння", а воно — це вивертання нутра, вішання „душі за ребро на гак, щоб каялась". Це засуд самого себе, треба самому ще й довести, що ти не людина, а верблюд — тварина для двигання тягарів. Свобода є і сон, бо може ж людині снитися все, що завгодно, бо у сні нема цензури. Але й тут є „але" — коли хтось говорить крізь сон, а сусід почує твою мову, тоді можуть завезти тебе туди, „де макар телят пасе!" Особистої свободи („Моя свобода"), ніхто не мо-

же забрати. Кожному вільно бути чесним з собою, не втікати з поля бою, вибирати те, що сам уважаєш цінним і потрібним, а не підказане іншими. Цієї свободи поет не проміняє за ніщо, за неї готов накласти й головою.

Сім сонетів з циклю „іменні сонети" присвятив Світличний особам, з якими в'яжеться проблема типа життя людей в СССР. Космонавт Юрій Ґаґарін, усвідомивши закони Всесвіту, ладу в ньому, ставши загальновідомим, вивищеним — чи потрапить зійти він із своєї орбіти до дійсности в його країні, чи здобудеться на відвагу й поділиться з людьми думками і почуваннями з свого небуденного досвіду так, як зробили це космонавти американці?

Згадуючи Василя Симоненка, його відважні виступи в обороні селян, Світличний свідомий того, що коли б не передчасна смерть товариша, був би він поруч нього у камері. Євгена Сверстюка запрошує в гостину, щоб піднести тост „для прип'ятського Мао", передісторичного жителя Полісся. Гостити буде тільки розмовою на улюблені теми, бо нічого іншого не має.

Сестрі Надії „Лебединою піснею" пригадав, як вона за т.зв. відлиги злетіла вільним птахом вгору, але підтята браконьєром, як леґендарний лебедь „упала на тюремний двір". Василя Стуса — друга по духу, прославляє за те, що він як найвищу нагороду для себе сприймає глум і погорду суддів, що гордо несе світло віри крізь арешти й концтабори.

Вмістив у цьому циклі й „Епітафію (Зіні Франко)" — вона ж каялася облюлала свою душу, за її прикладом пішли й інші.

Тарас Бульба удостоївся місця між цими сонетами тому, що він закликав свого сина йти мечем на тих, що „перлись в яничари" („Тарас Бульба").

Аналізуючи вимоги практик християнського життя (Світличний знає їх), згадує Великий Піст, послух, повздержливість і чистоту, дотримування уставу манастирів та інше. З легкою іронією твердить, що цього всього замало, щоб дістатися до раю. Замало бути ченцем, що бореться з спокусою, який вбиває в своїй плоті звіра, треба ще віри й надії, молитви для придбання пречистого духа в собі. Шукаючи Бога в країні, бачить тільки залишки релігії, самі ікони, багато законів, множаться щораз нові заборони. І не став світ кращим від того, що палають християнські храми, що намножилось багато богів із смертних, що вони проголошують себе патентованими месіями, що законами своїми подають способи на рятунок світу ціною гноблення людей, переслідуванням за те, що, маючи від Бога свобідну волю, її виявляють в житті.

Сонети з циклю „Музи і ґрації" — це талановита сатира про життя і ролю мистців. Вони — лиш глина, з якої Бог і цар ліплять шедеври. Їм треба пам'ятати це, не забувати, бо „блискуче сяєво вінця" може засліпити їх, а це небезпечне для творчого росту. В системі диктатури люди грають ролі, ними режисерують і тому вони при грі ролей знають де сказати „за", а де „проти", коли боротись із сліпою долею, а коли зійти зі сцени. Коли ж скаже хтось не те слово, покаже не той жест, манеру, тоді пропаща його кар'єра („Роля"). У життєвому театрі є й статисти, завданням їх мовчати! За це платять їм, вони сито живуть, вони є тлом для сценічної дії, хоч не є вони артистами, „Статисти"). А є й глядачі в театрі, їм прислуговує право:

> Лише на оплески й на „браво"
> Та на катарзис, смерть і плач.
> . . . . . .
> Мовчить, як в рот води, глядач.
> („Глядачі", стор. 64)

Бо такий є сценічний закон. „А що, коли б . . ." (черговий сонет) за театральним принципом йдучи та перенести поділ на залю і сцену в театрі й на вулицю, щоб люди трималися далі приписів:

> Коли яку чіплять ікону,
> Кого кохати, з ким іти
> До шлюбу, де й коли помреш
> . . . Чи ви б схотіли, друзі, грати
> Зрежесуровані життя?
> („А що коли б . . .", стор. 65)

Великим чинником впливу на світосприймання людей в УРСР є кіно. Сталося, що кіномеханік почав крутити кіноплівки (були неперемотані!) навпаки. І тоді на фільмі життя пішло назад — „підтоптані" ставали дітьми, а мертві воскресали. Людям таке кіно сподобалося, реготалися з нього до сліз.

> Механік бачить: раді люди,
> На те й кіно. Хай так і буде,
> Хоч навпаки, а оптимізм.
> („Кіно", стор. 66)

Відомо, що й кіно, як всі інші засоби комунікації в СРСР грубо тенденційне, багато з того, подають до вірування, чи як інформацію, люди навчилися сприймати навпаки.

Великий вплив на самопочування в'язнів у таборах мають явища природи, тому й один цикль „Ґратованих сонетів" присвячений їм. Сутінь — це ні день, ні ніч, туман закриває чисті обрії, день посірів, зів'яв. Вона — сутінь — глухоніма притупленість, непевність, тому й така загрозлива. Навпаки, „зелена оргія зел", коли тепло руйнує сніг і лід, а сонце стає серед неба й нещадно смалить, настає відновлення („Язичницька весна"). Пишучи про приморозок, поет згадує як під впливом тепла розцвіла вишня. Та в чорну ніч вітер ошпарив паморозю віти, мороз знищив зав'язь і наче „білі сльози" попадав на землю „дівич-квіт".

Кінчиться цей цикль сонетом „Осінь у Пущі-Водиці" — описом осінньої природи цього улюбленого місця киян, куди вони їдуть любуватися природою. Поет змалював її такими кольорами і мазками, що їх не посоромився б і Рафаель. Ростуть там „мужчинні" дуби, їх збити з ніг неможливо. Вітри там „невсипущі варяги" вони „гойдають ліс, мов корабель", а сосни запахущі й чисті бренять мов щогли. І все це на тлі синього чистого неба пливе десь простором у вирій . . .

Останніх чотирнадцять сонетів, їх цикль має назву „Мефісто — Фавст", підзаголовок — „Нові варіації на стару тему". Це роздуми з талановито використаним сатиричним підтекстом і роздумами (Сковороди, Шевченка, Франка, Бажана й Симоненка, Ґете та інших) над вічним питанням: „Що дає щастя людині — сила і влада — ідеал Ґетового Мефістофеля? Чи самодосконалення, щоб наблизитись до Бога і вічности? — ідеал Христа, Фавста, Сковороди. У сімох сонетах цього циклю вмістив Світличний філософське ствердження: „Важливо що. Байдуже як". А в текстах сонетів багато протиріч: поетові, наприклад, більше подобається Мефістофель, бо „він принаймні не крутить хвостом" і признається: „У кого сила, в того влада", а Фавст і Шевченко висловлюють сумнів — чи варт жити на світі? Гамлетові на його „бути чи не бути" Світличний відповідає: „Обійдемося і без тебе". Скромному на життєві вимоги Сковороді, що з ніким не йшов на компроміс, грозить:

Гай-гай! Були, що не хотіли,
І з тихих голови летіли,
А з неслухів — і поготів.
(„Анти-Сковорода", стор. 88)

В монолозі Мефістофеля-Супермена повне знецінення ролі маси — вона аморфна, слабодушна, вона засіб, мета — Супермен. Тому й в уста посполитих вкладає Світличний таке звернення до Бога:

Не май нас, Боже, за худобу,
Якщо Ти на свою подобу
І образ свій людей плодив.
(„Молитва посполитих", стор. 94)

А Мефістофель вразумляє Фавста, що вони обидва брати, дух і плоть, воля і м'язи, вони синтеза, моноліт. І тому людині так трудно, неможливо самодосконалитись, а світ, не зважаючи на всіх вождів, фюрерів, вчителів і кормителів душ людських — мудрих і всевидющих дослідників людського щастя, — світ „закляк під страхом щастя" і що далі „кораном, сонцем, заповітом горить карбоване над світом: „Важливо що, байдуже як. Коли сприймати цей вислів як іронічну алюзію до діянь Сталіна-Мефістофеля, якому було байдуже як іти до своєї мети, бо в його розумінні мета виправдує засоби, тоді треба погодитися з Я. Славутичем, що тут Світличний має на увазі голод 1932-33 років. Та вислів „Важливо що, байдуже що", коли його сприймати не як іронію, слід пов'язати не тільки з діями Сталіна, але кожного реформатора життя людських спільнот. Чи те їхнє „що" має справді реальну спасенну мету? Бож комуністична система навіть у теорії була несприйнятлива. А скільки зла вже вона принесла людям? А що ще може принести? . . . А яке добро принесла хоч би своєму німецькому народові ідея Гітлера? А чим був імперіялізм російського царату, шляхетської Польщі, інших імперій?

На якому високому п'єдесталі ставить Світличний свою дружину, яке велике духове багатство бачить у ній, знаємо з двох поезій із збірки „Ґратовані сонети"*, а скільки уїдливого сарказму, погорди бачимо до поетів Максима Рильським і Павла Тичини у поезіях п.н. „Рильські октави", „Курбас", а у „Варіяціях на виспівані теми" до всіх тих сучасних поетів, що „відкрито і мужньо цілують пантофлю". Уявляючи життя Леся Курбаса і Зерова в Ґулаґу, в „пеклі тортур", Світличний бачить його — гордого гетьмана Мельпомени як він боронить свою гідність, не здає душі, не стає паяцом при голому королеві, і як піднісши високо голову, ступає у вічність пострілений. Рильський і Тичина співали тоді про „орла сизокрилого" — Сталіна, про „дощ, і гречку, й медоноси, троянди й ви-

* Дивись стор. 104 і 105.

ноград", Тичина оспівував партію, Москву, трактористку. Світличний не може простити своїм учителям (бож відомо, що шестидесятники — це „наслідники майстерности Рильського"), можливо стільки болю і сарказму виллялось у цих октавах тому, що він чуттєво був пов'язаний з Рильським, знав і цінив його творчість, хотів бачити його гідним своєї пошани. Хотілося б бачити на висоті й автора „Золотого гомону", „Скорбної Матері", „Соняшних клярнетів".

Найновіша творчість Світличного, відома в діяспорі, — це дев'ять сонетів „Я — дисидент". У них поет подає аргументацію на своє дисидентство. Навіть тоді, коли „зеленим" був, не хотів присягати ніяким королям. Дисидент він, бо не вірить в живих богів, ідолів, не хоче бути їхнім бидлом в табуні, не звик до того. Не любить цирку, грати в спектаклях, волить сидіти за ґратами, дивитись на цирк і веселитись. І хоч його муштрують, обзивають, ганьблять, це ще скріплює його дисидентство. Страшать поета судом, вимагають покаяння, а він не знає покаянних слів, не боїться суду. Наставляють на нього дула автоматів, вівчарки готові рвати на шматки, замикають у темниці, ніякої зброї, крім слова, що його навчила вимовляти мати, у нього нема. Щось воно — слово вартує, коли „такий кагал" його вартує, бо з ним поет і є дисидентом. Ті стають дисидентами, які зрікаються роду і племені свого, що „вичавлюють раба із себе". В дисидента душа, як вільний птах, він не любить торгу душ. Дисиденти, яких на порох труть тирани, воскреснуть, у тиранів заговорить сумління, спаде полуда з їх очей, вони позаздрять дисидентам щастя гонорового — носити „титул дисидент".

Поезія Світличного заставляє думати, і мобілізує приспаного вигодами сплячого духа, зроджує відчуття сили, будить неспокій, скріплює віру в незнищимість прагнень народу жити свобідним у своїй державі. Світличний відчуває Україну кожним своїм нервом, він гордий її синівством, він готовий на найбільшу жертву для неї. Вартість його творчости не тільки в самому змісті, у високій культурі вислову, багатстві лексики, у красі форми, але й у емоційній її силі, що так глибоко в'яже поета з усіма сферами теперішнього життя нашого народу під владою особливо небезпечної тиранії.

Івана Світличного назвав Святослав Караванський „мислінням XX-го сторіччя". Поет став ним своєю лицарською поставою, жертвами — свого здоров'я, радости творчого життя, втраченими можливостями виявити вповні свої творчі сили. Хай же душа його „розпростана, розкута ... летить над скопищем в'язниць, казарм", хай радує його „шляхетний титул — дисидент".

Уляна Пелех

БІБЛІОГРАФІЯ:

Іван Світличний: Ґратовані сонети, Сучасність, 1977.
— Рильські октави, Сучасність, ч. 10(214), 1978.
— Із циклу „Варіяції на виспівані теми", Сучасність, 7-8(223), 1979.
— Курбас, Сучасність, ч. 11(227), 1979.
— Я — дисидент, Сучасність ч. 5(245), 1981.
— „Відкритий лист Миколі Бажану", Сучасність ч. 4, 1977
— Гармонія і алгебра, Сучасність ч. 1-2(262), 1983.

Григорій Костюк: Піднятися вище і літати швидше... (Іван Світличний як літературний критик), Сучасність ч. 1-2(262), 1983.

Яр Славутич: Поезія Івана Світличного, Слово — збірник українських письменників, Едмонтон 1981, стор. 249.

Остап Тарнавський: Від шестидесятників до поетів-дисидентів — там же, стор. 288.

Осип Зінкевич: З генерації новаторів, В-во Смолоскип, Балтімор-Торонто, 1967.

* * *

АНТИ-СКОВОРОДА
(Монолог Мефістофеля)

Ничего я не желатель
Кроме хлеба и води.
Г. Сковорода

Він носить все своє з собою.
Носи, лебедику, носи.
І звідки ти такий єси,
Мудрований. На прю з добою.

Стає один. Не ті часи.
Команда буде — і без бою
Усе, що на тобі й з тобою,
Сам добровільно віддаси.

Та ще й подякуєш за мудру
Турботи. Кажеш, ні? А в тундру,
Ведмедів пасти не хотів?

Гай-гай! Були, що не хотіли,
І з тихих голови летіли,
А з неслухів — і поготів.

Іван Світличний

ПРОСИМО СПРАВИТИ ПОМИЛКУ

У „Промені" число за квітень 1984, сторінка 11 подано неправильний рік народження Івана Світличного, замість 1920 — має бути 1929. Просимо пробачити цей наш технічний недогляд! — **Редакція.**

ХРИСТИНА АЛЧЕВСЬКА

До століття українського жіночого руху в Україні

Валуєвський указ, що вийшов у 1863-му році на розпорядження царського уряду про заборону української мови в слові і на письмі здавалося б зліквідував усі пориви українських творчих сил в ділянці літератури, культури і національно-громадської праці серед широких мас майже 300 років поневоленого українського народу. Український народ постійно готувався до відсічі за свої вже як не політичні, то людські права. Прийшов час, коли в ряди борців включилися наші жінки і, як звичайно, першою зброєю була література та несення освіти в народ. Ту зброю схопила в свої руки Ганна Барвіннок, українська письменниця народжена 1828-го року, Марко Вовчок, народжена 1834-го року, її твір „Маруся" був перекладений на французьку мову і сьогодні є лектурою у французьких школах, Христина Алчевська її донька також Христина Алчевська, Олена Пчілка, народжена 1894-го року, в Галичині Наталія Кобринська народжена 1855-го року, на Буковині Ольга Кобилянська, народжена 1863-го року, на Волині Леся Українка 1871-го року.

Христина Алчевська народилася в Борзні, Чернігівської губернії в 1841-го році в родині поміщика. З дитинства виховувалася на творах Т. Шевченка, була українським педагогом і організатором недільних шкіл на Україні.

Маючи 21 рік в в 1862-му році вона відкрила в Харкові безплатну, недільну жіночу школу, якою керувала понад 50 років. Понад 8 років школа була на нелеґальному становищі.

Знаючи про Валуєвський указ і розуміючи тяжкі наслідки за невиконання царських розпоряджень, Христина Алчевська була справжньою героїнею того часу. У своїй школі Христина Алчевська викладала українську мову, твори Т. Шевченка. Школа Алчевської стала методичним центром навчання грамоти для дорослих, виховання національної свідомости та культури, що було і є передумовою для боротьби за власну незалежну Українську Державу. Христина Алчевська опрацювала і видала тритомний підручник „Що читати народові". Громадськість України з ентузіязмом зустріла того підручника виданого в роках 1888-1906.

Алчевська стала основоположником навчання грамоти дорослих. Опрацьований для того відповідний підручник на протязі 11 років (1899-1900) вийшов трьома накладами.

Свій пройдений шлях підсумувала Алчевська у книзі „Передумане і пережите". Праця була видана у 1912-му році.

Завдяки її діяльности не тільки серед жінок в Україні, а і за зв'язки з жіночими організаціями за кордоном, міжнародна ліга освіти обрала її віце-президентом.

Алчевська не занедбувала і своїх материнських обов'язків. Виховала доньку Христину, відому поетесу, що народилася 1882-го року, померла 1931-го року у час голоду в Україні, сина Григорія українського композитора нар. 1866-го року, помер 1920-го року, також у час голоду, сина Івана оперового співака світової слави нар. 1876-го року, помер у 19917-му році. Христина Алчевська — мати, померла у 1920 році у тому році, що і її син Григорій у рік страшного голоду в Укрраїні.

Згадана праця видатних українських жінок дала поштовх і натхнення для наступних поколінь.

Добр. Єлисавета Василів,
прес. референтка

З ДНЯ УРОДИН НА „ПРОМІНЬ"

З нагоди дня моїх уродин засилаю $100.00 на пресовий фонд, а $12.00 на передплату журналу.

Мені тепер 85 років. Я чуюсь дуже добре. Тепер живу в пансіоні для старших громадян в Міссіссаґа, Онт. під доброю опікою пані Пастернак .

З пошаною,

Наталка Гречка

— — —

ВІД РЕДАКЦІЇ

Бажаємо кріпкого здоров'я, приємного побуту в новому поселенні серед чудової природи Східньої Канади.

Антін Рудницький

Жінка в українській музиці

Від редакції: Праця комп. Антона Рудницького „Жінка в українській музиці" була спеціяльно замовлена для збірника, якого мав видати Союз Українок Канади заходами Матірнього Союзу Українок в Нью Йорку і його голови Мілени Рудницької. Ця праця зберігалася в редакції організації поверх 20 років, яку тепер, у 100-річчя жіночого руху, частинами друкуємо.

(Продовження)

З кляси цієї ж Галі Левицької вийшла львів'янка Марта Колтунюк-Тарнавська, яка продовжувала музичні студії у Відні, жила у Детройті, де брала активну участь в тамошніх українських музичних імпрезах. Почала концертувати у Львові теж Слава Ганчерюк (?), учениця Савицького. У Швайцарії і Парижі діяльною була (перед останньою війною) буковинка Тимінська-Василашко.

Вже під час останньої війни й, тим паче, після її закінчення, на арені українського музичного життя появилася серед українського жіноцтва низка молодих піяністичних сил, яких число постійно збільшується. Майже усі вони тепер в Америці, або в Канаді, де опинилися в наслідок воєнних подій. Обставини, в які їх кинула доля і в яких вони живуть, мало сприяють можливостям самостійних концертових виступів — тим паче серед чужої публики, як відомо, вони необхідні не тільки для самої артистичної кар'єри, але й для придбання потрібного досвіду, який тільки й єдино може дати концертова естрада. Та все таки і серед цього піяністичного дорасту є чимало таких, які виступають як піяністки будь-то з власними концертами, будь-то принагідно. Виступаючи тільки спорадично, усі вони зосереджують свою діяльність на музичній педагогії, чи то в двох існуючих в Америці українських музичних школах, чи-то приватно, розсіянні по різних містах. Серед них відомі: Галина Лагодинська (Бофало), колишня учениця й потім учителька Музичного Інституту ім. Лисенка у Львові; Наталія Котович, член учительського збору великої американської Музичної Школи у Філядельфії, Лідія Бульба, колишня учениця Тараса Шухевича у Львові і в Америці Антона Рудницького), дуже діяльна на терені Філядельфії як постійна піяністка мішаного хору „Кобзар" та акомпаніяторка на всіх більших українських музичних імпрезах; Леся Вахнянин-Куриленко (колишня учениця відомої піяністки Єлли Ней в Німеччині) відома в такім-же характері дуже доброї акомпаніяторки в Нью-Йорку; Зоя Маркович (Філядельфія,) колишня учениця Енкелевича в Музичному Технікумі у Києві; Надя Недільська (учениця і асистентка Романа Савицького у Філядельфії; Таіса Богданська, Олена Клим, Ірена Заяць, С. Дзядів, О. Чипак — усі з Нью-арку; Галина Мирошниченко, яка спеціялізувалась (?) в музиці для передшкілля, Ліна Крилова (учениця Романа Савицького), Калина Чічка-Андрієнко, І. Чумова, Надя Слободян, Євгенія Чапельська (Елізабет), Софія Яремович (у Клівленді), Теодозія Депутат (Бофало), Наталія Климкевич (Маямі), Ольга Ляхович (Маямі), і інші. Серед українського жіночого піяністичного дорасту в Канаді на перше місце вибилась Корнелія Гайовська з Вінніпеґу, яка після студій у Івана Мельника продовжувала їх в Аделі Маркус у Нью-Йорку. Вона цікавиться теж композицією і пробує свої сили й в цій ділянці. Канадійками є теж Стеля Ніклер і Ольга Слюзар (акомпаніяторка Михайла Голинського в його численних виступах в Канаді) і Наталія Несторовська. З новоприбулої еміґрації в Канаді осіла Оксана Бризгун (родом з Карпатської України), яка після піяністичних студій в Братиславі й Мюнхені, закінчила їх в Королівській Консерваторії й на Університеті в Торонто; Софія Голод, абсольвентка Вищого Музичного Інституту ім. Лисенка у Львові, тепер діяльна в Торонто; Стефанія Жовнір-Клос, акомпаніяторка жіночого квартету „Верховина" в Торонто; Люба Жук (з Західньої України), абсольвентка Консерваторії в Ґрацу й Музичного факультету Університету в Монтреалі. В Австралії проживає піяністка Кляра Скрипченко.

Та справжні надії на майбутню концертову кар'єру подають чотири наймолодші адепти піяністичної ділянки, з яких кожна осягнула вже чималі й дуже серйозні успіхи, дарма, що наймолодшій з них 16 літ, а найстаршій небогато поверх 20-ти. Ця наймолодша, — це Руслана Антонович, не зважаючи на свій молодий вік, вже абсольвентка (з відзна-

ченням) Державної Музичної Академії у Відні, відзначена нагородою музичних критиків Відня, медалею на Міжнародному Конкурсі в Женеві в 1953 році, та грошевою й Шопенівською нагородою на такому ж конкурсі в рік пізніше. Небагато старша від неї Христя Чвартацька (родом з Західньої України, живе в Йонкерс), учениця Миколи Полєвського й від недавна..... у Нью-Йорку, своїми концертами в Нью-Йорку і Бостоні — здобула прихильні оцінки американської критики; Роксоляна Огродник (колишня учениця Романа Савицького), стипендіятка Едварда Штаєрмана в Музичній Консерваторії в Філядельфії; врешті уроджена в Америці Еля Барабаш, учениця відомого американського піяніста Рудольфа Ґанца в Шикаґо, здобула на шікаґовському терені справжнє признання як своїми виступами (сольо й з оркестрою) так і виграними та признаними нагородами американських музичних клюбів та професійних організацій

Немаючи майже ніяких вістей про музичне життя на наших землях під большевицькою займанщиною, не можемо, на жаль, знати, що там діється в ділянці музики, які там є піяністки — та чи взагалі жінки — музики —і хто вони. Нема сумніву, що вони є й що прийде час, коли про них довідаємося — а може їх й почуємо на рідній, вільній землі.

Огляд жіночої піяністичної ділянки був би неповний, коли б в нього не включити й імена цих заслужених вчительок фортепіяна ще довго з перед війни, які не маючи даних, амбіцій, чи можливостей на концертово-солістичну кар'єру, своєю довголітньою педаґоґічною працею й музичним вихованням сотень української молоді, прислужилися українській музиці якнайкраще. Передове місце сеньйорки між ними належиться, мабуть, відомій діячці в Перемишлі — Ользі Ціпановській, неструдженій організаторці і співробітниці усяких проявів музичного життя не тільки в свойому рідному місті, але й у Львові. У львівському Вищому Музичному Інституті ім. Лисенка довгі роки працювала як учителька фортепіяну — Олена Волошин, Дарія Старосольська, Ірина Шухевич, Марія Віханська, Марія Криницька, Меланія Байлова. Відомими вчительками фортепіяно були теж — Оксана Бірецька та Слава Білинська-Темницька, в якої перших початків музики вчився Антін Рудницький. Обидві вони в своїх молодших літах чимало виступали й солістично. З молодших сил Музичного Інституту у Львові вчила Надія Біленька-Лаврівська, а в провінціональних містах Західньої України — Дарія Колесса і Тетяна Лепківна (Станиславів), Ірина Негребецька і Олена Яцишин (Перемишль), Марія Винницька (Яворів), Олена Дроздовська (Рогатин), Лідія Шпитковська) (Чортків), Ірина Масюкова (Коломия), Наталія Кулицька (Дрогобич), Ірина Котович-Старосольська (Стрий), Надія Калинович (Золочів), Іванна Волошин (Самбір), Глинянська (Рава Руська).

Ділянка струнних інструментів серед українського жіноцтва має менше представниць, як фортепіян. Та це не дивниця, зваживши, що таке саме явище стрічаємо не тільки в нас, але і в чужих. У всякому разі, як наші теперішні скрипачки, так і віольончелістки в нас взагалі перші, бо ще навіть в двадцятих роках ці ділянки вважалися в нас доменою мужчин. Від того часу змінилися, очевидно, й погляди; а діяльність, т. зн. факт, що маємо вже низку серйозних а то й першорядних представниць струнних інструментів, найкраще розв'язав й рішив проблему цієї, буцім-то, „ділянки мужчин".

Серед скрипачок, які в наслідок війни опинилися в Америці, першенство належиться — Оксані Сімович, з огляду на її поважне положення вчительки в великій американській музичній школі в Філядельфії, уродженка Тернополя, вона вчилася в Варшавській Консерваторії (у Барцевіча), опісля у Відні й Мюнхені (у Губера). Вона часто виступає як солістка й також є концертмайстром Української Фільгармонійної Оркестри в Філядельфії. Поважною скрипачкою є Аліція Бучинська (Нью-Йорк); відомою вчителькою А. Огродник (Честер), почала вже виступати Дарія Кузик (Трентон). Як першорядні скрипачки заповідаються — Оксана Мариняк (зі Західньої України), стипендіятка у Філядельфії і Люба Головата (уроджена в Америці), учениця Яні Санто в Музичній Академії в Філядельфії. Дуже добрі надії на розвиток як скрипачки-солістки давала ще дівчинкою, будучи ученицею Москвичева в львівськім Музичнім Інституті, Леся Деркач. Учили скрипки в наших музичних школах — Катерина Гладилович (Львів), Дора Винницька-Добрянська (Рогатин), Галя Банчук (Рава Руська).

(Продовження буде)

OKSANA MESHKO

A STUDY OF INHUMANITY IN THE SOVIET REGIME

Compiled from the following sources:

1. Dissent in Ukraine, The Ukrainian Herald, Issue 6, Smoloskyp Publishers, 1977.
2. Herald of Repression in Ukraine, External Representation of the Ukrainian Helsinki Group, No. 6, 1980.
3. Persecution of the Ukrainian Helsinki Group, Human Rights Commission, World Congress of Free Ukrainians, Toronto, 1981.
4. The Ukrainian Helsinki Group, 1978 - 1982, ed. Osyp Zinkewych, Smoloskyp Publishres, 1983.

Oksana Yakivna Meshko was born on January 30, 1905 in the village of Stari Sanzhary in the Poltava Region. She studied biology in Dnipropetrovsk but was expelled from the university during one of the Stalinist purges.

The date of her marriage to Fedir Serhiyenko is not given but he was a veteran of the Soviet Army in World War II. Their older son, Yevhen, died at the age of eleven in Tambov Oblast, where the family was evacuated during the war. Their second son, Oleksander, destined for persecution, was born in 1932.

Fedir Serhiyenko was arrested on political charges during the Stalin era and spent some years in a concentration camp. Because Oksana Meshko refused to renounce her husband, and, because she took an active part in the defence of her older sister Vira, who had been imprisoned for being the wife of a member of the Organization of Ukrainian Nationalists, Meshko was imprisoned from 1947 to 1955. Shortly after her release, her husband died of tuberculosis. She was rehabilitated in 1956 and went to live in Kiev with her son, Oleksander Serhienko. She worked at the Ukrainian Cooperative Trade Union until her retirement.

To tell the life story of Oksana Meshko, one must include that of her only child, her son Oleksander. During a wave of repression against Ukrainian intellectuals beginning in 1965, Oleksander was dismissed in his third year, 1966-1967, from the Medical Institute. In 1970, he wrote a letter of protest to the Supreme Court of the Ukraine SSR against the harsh sentence of Valentyn Moroz. In December 1970, he spoke at the funeral of the murdered artist Alla Horska. For this he lost his position as engineer-restorer at the Museum of National Architecture. Authorities tried, unsuccessfully, to get a public confession from him.

The trial was closed. Neither his mother, Oksana Meshko, nor his wife, Zvenyslava Ivanivna Vivchar, were allowed to attend. The formal indictment was based on charges that Serhiyenko had made notes on 33 pages of Ivan Dzyuba's "Internationalism or Russification?" which the court qualified as an act of editing the work and so proof of co-authorship. To compound the accusation, Mykola Kholodny, a popular poet of the Shestydesyatnyky group, was arrested in 1966, dismissed from Kiev University and had to support himself by jobs such as a watchman and swineherd. In 1972, he wrote a penitent open letter, in which he named, amongst others, Oleksander Serhiyenko as one who had brought him "under the fatal influence of bourgeois propaganda." Serhiyenko's sentence was seven years of strict-regime labour camp and three years exile.

Serhiyenko spent his term of imprisonment in Perm Camp No. 36 and in Vladimir Prison. His exile was served in Khabarovskyi Krai where his mother is now serving hers. He was suffering from liver and stomach ailments and has tuberculosis but appeals for medical treament were to no avail. The prison doctors always stamped his card as "Healthy" which really meant "Able to work."

Oksana Meshko has been unrelenting in her son's defense and in the defense of other political prisoners. She wrote numerous petitions and protests to the Ministry of Internal Affairs of UkrSSR and to the Central Committee of the CPSU, and sent copies to the Assembly of the United Nations and to the Belgrade Conference Reviewing the Implementation of the Helsinki Accords.

When the Ukrainian Helsinki Group was founded in Kiev in 1976, Meshko became one of its most active members and took over the leadership of the Group after the imprisonment of its founder, Mykola Rudenko. And so began the harassment by the Soviet authorities with in-

numerable searches of her apartment, her body, and body searches of her visitors.

The day after the founding of the Ukrainian Helsinki Group, November 10, 1976, a number of friends gathered at the second story apartment of Mykola Rudenko. Suddenly, stones began to fly in through the windows, causing much damage to the contents of the room and one stone hitting Oksana in the shoulder.

The searches became a way of life. Any time of the day or night, KGB men would barge in and begin a search. Window panes would be broken, household goods and clothing scattered about. All papers, personal documents, letters, even scraps of paper with lists of items were all thrown into a sack and sealed with the Procurator's Seal of the Pecherski Raion of the City of Kiev. The man in charge told her, "These will be read by experts." And always there was the indignity of the strip body search.

Meshko and a woman friend went to the village of Lenine in the Zhytomyr Region to visit Vasyl Ovsiyenko, a former prisoner and under police surveillance at the time. As Ovsiyenko was escorting his guests to the bus, a police car stopped them, and took them to the village council of Lenine for an identification check, even though both women had their passports. Each was taken to a separate room where they were searched and interrogated for three hours. Then the two women were put into a police van and driven 19 kilometres over rural potholes to a bus stop in another village. From there the two women left for Kiev. Meshko was warned never to return to Lenine.

A robber broke into Meshko's apartment with a pistol and demanded money. Her screams brought the neighbours to her assistance. They were able to give the police the licence number of the taxi which was waiting for the thief. But no one was apprehended.

While visiting at the home of Nina Strokata, there occurred a house search. Both women had to strip to the skin before the KGB men, and even the seams in their clothing were carefully examined.

Mikhaylo Melnyk was a young historian who became a member of the Ukrainian Helsinki Group in 1978. The constant harassment and searches of the KGB drove him to suicide at the age of 35. Meshko was turned back by militia men when half way to the village of Pohrebakh where his funeral was to be held.

A few more examples of incidents: Yuriy Lytwyn is punished for visiting Meshko by having the period of his police surveillance extended; she is forbidden to attend the trial of Lev Lukyanenko; while visiting the Sichko home, there is a search and Stefania Sichko is warned not to be friendly with Meshko; she receives a threatening letter from the relatives of Oles Berdnyk to leave them alone or she will be reported to the authorities; she is interrogated about Vasyl Stus; rumours begin to circulate that she is involved in black market foreign currency.

Meshko wrote an appeal to Amnesty International in 1979 on behalf of her son, little knowing that she herself would become a Prisoner of Conscience of Amnesty, three years later.

Meshko was taken suddenly, without anyone's knowledge, from her home on June 12, 1980 and held in the Pavlov Psychiatric Hospital in Kiev until October 25, 1980. Shortly after that she was arrested and served six months of strict-regimen labour camp and then sentenced to five years exile for anti-Soviet agitation and propaganda. She is serving it in Ayano-Mayskyi raion, Khabarovska Oblast; the same place of exile as her son, Oleksander. She has had pleurisy, and suffers from high blood pressure and diabetes. The date of her release is October 1985; she will then be 80 years old.

Late in 1981, a member of the Ukrainian Helsinki Group received part of an undated letter from Oksana Meshko in which she describes her arrival at her place of exile.

Ayan (Lat. 56.26 N, Long. 138.18 E) is on the shore of the Sea of Okhotsk, about 500 km. from Sakhalin Island, the scene of the Korean Air Lines Flight 007 disaster, August 31, 1983. It is about 1200 km. from the southern tip of Kamchatka Peninsula and about 6500 km. from Kiev.

"I arrived in Ayan on July 3rd by steamer in a heavy rain. The rains here are falling in torrents like before the Flood. The air field is flooded and air flights suspended. Our only link to the outside world, the telegraph, has also been cut as 80 poles have been toppled over by erosion.

Four steamers are expected to dock here during the short summer. With a population of about 16,000, it is not economical to have more transportation.

My son Oleksander ends his exile on August 4 and must leave with his wife and two children. His wife is very ill after the birth of their second child in March and can scarcely walk.

I shall be left all alone in complete isolation. Local people scare we with stories of the terrible winters here. There are three problems for me: firewood, water and food. I am told that when the blizzard come, the snow covers the houses and roads. Apparently, no one will come to help you to get out. I asked for a telephone in my hut. The reply was that I have to wait my turn, which might come in two or three years. How shall I live in this climate at my age?

I am glad my son is returning home. Perhaps good people will write to me.

There was a hitch with my pension. According to the law, I lose my pension during imprisonment. But it is to be restored to me for use during exile. The authorities here told me that my pension has not been registered. I had to make another request. That is how they "joke" with me.

Food here will be a problem because of my diabetic condition. There is some preserved fruit; this season I was able to buy two kg. potatoes and some green cabbage. There is only white bread; no buckweat groats and there will be no milk during the winter. I have salted some fish for winter but salty meats are not good for me. My son has brought me a load of firewood, and chopped and piled it. He is trying to mend the leaking roof of my hut. The stove is smoking. But we have whitewashed the inside of my hut and it was a pleasure to sleep in a clean place. My rheumatism has returned and is bothering me . . ."

Helen Raycheba
Regional Urgent Action Coordinator
Amnesty International, Edmonton

EDITORS NOTE:

Due to an oversight, we missed printing the name of the author of our article on Pornography and Prostitution, in the March issue, 1984. It was written by Helen Raycheba, Convenor of Womens Issues of the Ukrainian Women's Ass'n of Canada. Helen Raycheba is an outstanding correspondent of long standing and can always be counted on to submit relevent articles on womens issues in todays world.

Our apologies to her.

N. K.

„НЕРУШИМА СТІНА"

їм Апостол. Коли ж почули про відвічну Божу Мудрість, Стіну Нерушиму — бурею зірвалося захоплення слухачів. Не гаючись, ураз вирішили заложити на найвищому горбі перше каміння цієї „Стіни Нерушимої".

— Твердиню Мудрости поставимо!

— Місто нездобутне!

І з загарливістю взялися до праці.

Тільки ж надійшли свята Великих Діонісій... За ними Олімпійські вправи... Та й торгівля не може стояти занедбаною...

І у греків помалу вгас перший запал.

Алланам же тяжко втриматись коло чогось, що триває довго й здобувається впертістю й трудом.

І лишилась стіна недокінченою.

Знайшлася бо й ще перешкода: греки Святиню-Храм хотіли ставити, аллани ж — твердиню.

Андрій же, посіявши добре зерно Благої Вісті, далі пішов у далекі світи — як намітив собі це, ще прощаючись із братом, Петром, коло Генезаретського озера, співучого як арфа, арфу нагадуючи й зарисом своїм.

Без палиці ішов.

Хіба ж не сказано:

— Слово Живе — за опертя мені і за світло ногам моїм?

Навіщо ж спиратися на дерево сухе? На очеретину, що від вітру хитається?

На Колхіду тримав путь Апостол. Не здобувати Золоте Руно Язонове — сам поніс, не мертве руно, а Агнця Живого, що знимає гріхи світу, а з ними — страх Життя і тягар Смерти.

ОКРУЖНИЙ З'ЇЗД
В РОЗА, МАНІТОБА

Запрошуємо членство Союзу Українок та ширше громадянство прибути на Окружний З'їзд до Роза, Ман., який відбудеться в неділю 3-го червня 1984 року. В з'їзді візьмуть участь представники Т.У.С.

Місце з'їзду — Народний Дмі. З'їзд почнеться Богослуженням у церкві в Роза.

За Провінціяльну Екзекутиву

Соня Бейзик, голова **Клавдія Ілюк,** окр. пред-

MISS KIEV PRINCESS PAGEANT

Daralynn Monita, sponsored by the Ukrainian Women's Association, Daughters of Ukraine Branch, was crowned Miss Kiev Princess at the first Kiev Princesss Pageant at the Ukrainian Orthodox Auditorium held February 1, 1983 in Regina, Sask. The pageant sponsored by the Ukrainian Canadian Committee was the climax of several months of numerous cultural and social gatherings where the candidates participated. The other candidates were Charlotte Moleski sponsored by St. Athanasius Ladies Auxiliary; Oksana Gawdyda — Ukrainian Catholic Women's League; Cathy Gulka — Chaban Dance Ensemble; Susan Gnyp — Ukrainian Women's Organization; Yvonne Slobodian — Tavria Dance Ensemble and Patty Wenarchuk — St. Athanasius Catholic Brotherhood.

On the eve of the pageant the candidates and their chaperones were guests at a Wine and Cheese Party at the Hotel Saskatchewan hosted by the Ukrainian Canadian Committee where the judges had the opportunity of interviewing the young ladies at greater length. Daralynn's chaperone was Mrs. Olyne Patryluk.

Miss Kiev was selected by a panel of 5 judges; Judge Raynell Andreychuk assessed the candidates on personality and poise; Alderman Ted Cholod quizzed them on current events and general knowledge; Mrs. Stephanie Fielding of Swift Current on their knowledge of Ukrainian culture; Mrs. Terry Temrick on modelling and Bill Solomon of Winnipeg judged the talent portion.

Daralynn's topic was "Why is the Preservation of the Ukrainian Culture and Customs Important in Today's World". For the talent portion Daralynn choreographed and performed a dramatic dance entitled "Escape from a Day's Work".

Prior to the official crowning, the young ladies modelled evening dresses with Ukrainian motifs. Daralynn's gown of white chiffon with large red poppies embroidered in "hlad" on the skirt was created by her mother.

The climax of the evening was the crowning of Daralynn as Miss Kiev Princess for 1983 by Vi Hubic, the convenor of the pageant, assisted by Sonia Bremner.

Daralynn is the daughter of Rosalynn and Michael Monita of Regina. She was born in Dauphin, Manitoba and in 1981 the family moved to Regina. She is a member of CYMK, having served on both the local and provincial executives and was the 1982-83 editor of Saskatchewan Provincial CYMK's magazine "Trembita". She has been awarded a number of scholarships in Ukrainian studies, attended Mohyla Summer Immersion classes, camp counsellor at Barvinok and belonged to several dance groups. Daralynn is attending the University of Saskatchewan in Saskatoon majoring in Political Science and residing at the Mohyla Institute where she is acttive in the programs provided there. Daralynn has two brothers, Darwin who is president of the Regina CYMK local, and Michael who is past-president of Jr. CYMK. Mr. and Mrs. Monita are advisors to the Regina CYMK as well as active members of the Ukrainian Self Reliance League and the Ukrainian Women's Association.

As Kiev Princess, Daralynn's reign is for one year and among her duties she was hostess of the Kiev Pavilion during Mosaic and other functions representing the Ukrainian community.

U.W.A. Daughters of Ukraine Branch

НАШИМ ДІТЯМ

Микола Угрин-Безгрішний

СВЯТО МАТЕРІ

Свято Матері! Ходім,
Свіжих квітів назбираймо
І віночки принесім!
В рідний наш Народний Дім,
Там матусь ми привітаймо!
Свято Матері! Ходім,

Свіжих квітів назбираймо!
Хто ж найближчий в серці нам,
Як не мама тут, на світі?
Хто веде до неба брам?
Хто найближчий в серці нам?
Хто молитись в Божий храм
Водить нас взимі і вліті?
Хто найближчий в серці нам,
Як не мама тут, на світі?

Вдячне серце приносім
Нашій мамі все й усюди!
У її привітний дім
Вдячне серце приносім,
Щастя в Господа просім,
Хай щаслива з нами буде!
Вдячне серце приносім
Нашій Мамі все й усюди!

НАША ХАТКА

Годі „далі тісно жити", каже батько до діток, добре, що змогли щадити, купимо собі дімок. Ось такий то невеличкий, лиш для нашої родини, для Юрка і для сестрички, Мамі, Дідові й мені...

Боже! як зраділи діти: Власна хата — справжній рай! Можна гратися, гомоніти, прийде раз „неволі" край!!! Причепуримо гарненько у вишивані стрічки, на столі положить ненька великодні писанки. Біля них Кобзар і квіти, Божа Мати на стіні... ох радіють дуже діти, Мама, Дідо, Тато, всі...

Ну й купили скоро хатку, чисту, гарну, мов грибок. Насадили повну грядку м'яти-рути ще квіток, і барвінку край віконця, Мати рада, Батько рад, Дідо гріється до сонця, розводити хоче сад... Хоч би грушечку жовтеньку, хоч би вишню, чи горіх, якже ж хатка українська — без садка, це прямо гріх...

В дідуся щасливі руки, — щепи гнуться від квіток... гомонять веселі внуки, дожидаючи грушок...

У неділю пополудні, вийдуть Мати й Батько в сад, забувають працю й будні, бо тут любо, бо тут лад. М'ята пахне, джмелик грає... Сонце клониться у низ, тут барвінок вже дрімає, засипає там нарциз... І тоді Дідусь старенький мовить казку діточкам, мовить квітам потихеньку... і жовтеньким грушечкам...

Іванна Савицька

МОЇЙ МАМІ

(На свято Матері присвячую моїм внукам: Ярославці і Іванні Сторощукам і Богданові Шарикові).

МАМО! В душі моїй арфа грає.
Хочу плакать і співати!
Хочу Тобі у це Свято,
Щось від серця побажати.

Як багато риби в морю,
Скільки пташків є у гаю
Стільки щастя і здоров'я,
Тобі МАМЦЮ я бажаю!

Ти нам сонцем світиш МАМО!
Серця грієш теплотою!
Я за Тебе у вечір, рано
На вколішках Бога молю!!!

І для Бабці у це Свято,
Букет рожів я складаю!
Бабця дала мені Мамцю,
Яку дуже я кохаю!!!

Поклін кладу усім Матерям!
Тим над Дніпром і в чужині!
Прошу Тебе МАТИ Божа!...
Даруй волю Україні!!!

Бабуся

МАТІОЛИ

Що це пахне так навколо
У вечірній тихий час?
Матіоли, матіоли
Зацвіли в садочку в нас.

Матіоли
Я полила,
Доглядала, берегла.
Вранці брат ішов до школи,
Я букет йому дала.

Скоро я піду до школи,
Принесу букет у клас...
Матіоли, матіоли
Зацвіли в садочку в нас.

Микола Лисич

ПРОВІНЦІЙНИЙ З'ЇЗД С.У.К. В САСКАЧЕВАНІ 1983

В днях 4, 5 і 6-го листопада 1983 року, в місті Принц Алберт, Саск., відбувся Провінційний З'їзд складових організацій С.У.С. (Т-ва Українців Самостійників, Союзу Українок Канади, Союзу Молоді Канади, Інституту ім. П. Могили і Музею Союзу Українок). З'їзд відбувся під гаслом Родина, — база самостійницького життя!

В п'ятницю вечером в сьомій годині почалася реєстрація делегатів і гостей. Від год. 8.30 відбувалися річні збори С.У.М.К. і річні збори Інституту ім. П. Могили. О год. 10.30 було чайне прийняття.

У суботу 5-го листопада у церковній залі був сніданок від 7 до 8 год., який приготовили членки відділу ім. Княгині Ольги в Принц Алберт. Молебень за покійних членів організацій в тій самій церкві Пресвятої Трійці, відслужив о. Я. Рибалка. Тоді перейшли всі учасники з'їзду до залі Гид Тавн Комюніті Сентер, де в 9-тій год. розпочато офіційно З'їзд.

Величавий вхід С.У.К. і С.У.М.К. із прапорами, гимн С.У.К. і відспівання „Вічная пам'ять" за покійних членів, зробило на учасників поважне враження.

З'їзд відкрив голова ТУС, пан Сорохан, а о. Я. Рибалка провів молитву. Голова церковної громади, пан Петро Лабюк, привітав з'їзд та його учасників. Пані Анна Холод, голова Союзу Українок Канади склала привіт від крайової управи, як також і від Пров. Екзекутиви, а панна Клапоущак вітала з'їзд від СУМК.

Тоді учасники розійшлися на окремі сесії.

Сесію СУС відкрила заст. голови Пров. Екзекутиви пані Марія Воронюк. До президії покликано пані Анну Холод, голову Союзу і добр. Рибалку. Предсідницею сесії вибрано пані Марію Воронюк а секретаркою пані Марію Цьону і пані Лесю Джарман. 28 делегаток і 23 гостей зареєструвались на сесію Союзу Українок та брали участь у нарадах.

Від Централі СУК, що тепер знаходиться в Саскатуні, пані Анна Холод, щиро привітала всіх членок і побажала з'їздові найкращих успіхів. Просила членок ставитися до справ нашої організації серйозно, з посвятою, так як нам вказує наш гимн Союзу Українок і по вказівках нашого статута.

„Несімо надалі завдання нашої організації, від праці не відступаймо, берімо провід в нашім житті і разом з своєю родиною, членами й їх родинами, забезпечуймо нашу майбутність та кращу долю нашому народові!"

Дальше — всі членки, по черзі вставали і представляли себе, свій відділ і свою місцевість. Слідуючі відділи були зарепрезентовані: Відділ Олени Пчілки — Йорктон, відділ Ольги Басарабової — Нипавин, відділ О. Кобилянської — Саскатун, відділ Марії. Маркович — Канора, відділ Х. Кононенко — Блейн Лейк, Відділ Ольги Басарабової — Вакав, Відділ Олени Пчілки — Єлов Крік, відділ Лесі Українки — Бюкенен (листовно), відділ Княгині Ольги — Принс Алберт, відділ О. Кобилянської — Мазепа, відділ Ганки Романчич — Саскатун, відділ Доньки України — Реджайна, відділ Княгині Ольги — Кадворт, відділ Лесі Українки — Мелфорт, Відділ Олени Пчілки — Кадет-Ейлшем.

Протокол з минулого з'їзду 1982 року прочитала секретарка Марія Цьона. Слідувала дискусія над діловими справами. Був запит — „які обов'язки мають різні референтки?" Анна Холод відповіла, що в Централі вже приготовляється список обов'язків референток і що в скорому часі всі відділи, як також і пров. референтки їх отримають.

Речі, котрі Пров. Екзекутива мала на розігравку були подаровані, завдяки Катрусі Шолтер, Меланії Буряник і Марії Воронюк. Пані Марія Сенишин займалась цим проєктом.

Дальше слідував фінансовий звіт на рік 1983, що його представила Катруся Шолтер, у відсутности касирки Ливайни Букорак. Звіт прийнято.

Слідував звіт діяльности Пров. Екзекутиви за рік 1983. Звіт був надрукований і голова Пров. Екзекутиви Анна Холод передала його і додала, що в Саскачевані начислюється 48 відділів, які мають 1468 членок. Подякувала відділові Княгині Ольги у Принс Алберт і всім іншим, що багато труду і часу присвятили приготовити те все, що було потрібно до так успішного з'їзду. Подякувала членкам і гостям, що прибули, а новообраній Пров. Екзекутиві висловила найщиріші побажання, здоров'я і витривалости у праці.

Підчас обідньої пори відбулося відзначення штучного голоду на Україні 1933 року. Програму приготовили сумківці. У Панахиді взяв участь о. Я. Рибалка і о. д-р Гр. Удод. Панна Даруся Малюта висвітлила фільм і коментарі про ту страшну подію, а доповідь виголосив сумківець Тарас Маковський. Він говорив на тему **як голод на Україні 1933 року ділає на нашу молодь, на** СУМК! Сказав, що „Сумківці згадують цю трагічну подію, беруть участь в демонстраціях, програмах, але запевняє, що на тім не скінчиться. Ми ніколи це не забудемо, **ніколи!** — бо в історії людства це страхіття є записане і записане і в нашій пам'яті — на **вічную пам'ять"**

Закінчено цю програму голодним обідом.

Продовжувалась спільна сесія. Пані Марія Сенишин, референтка садочків дала звіт про працю в садочках, також висвітлила фільм „Добрий день", надзвичайно поучаючий, цікавий, захоплюючий фільм не лише малим дітям, але також і старшим. Якісь певні старання є пов'язані з набуттям цієї фільми, із іншими, що входять в серію п'ятьох фільмів. В Едмонтоні робляться старання у цім напрямі.

Від Музею промовляла Галя Максимюк, одна з директорів. Вона з'ясувала історію Музею. Пригадувала що „це наш Музей, для нашого майбутнього! Підтримуймо його!" Шіснадцять осіб входять в дирекцію Музею. Представила пана Михайла і пані Бойчук, які від самих початків Музею підтримують і є в його дирекції. Пані Бойчук тепер є касирка. Пані Максимюк також дала признання голові дирекції, п-ні Циліні Качковській і директорові-управителеві Альбертові Качковському та директорові-репортерові панові О. Заставному.

Пан Качковський повідомив, що річний звіт вже готовий, надрукований і можна його собі набути. Розповів про працю в Музеї. Щоб глибше з'ясувати свою доповідь він висвітлив прозірки про життя в Музеї. Пан Заставний також промовляв і разом з ним, учасники з'їзду вглянули в загальний стан українства Канади. Почули і побачили та пізнали, що ми були, і є в Канаді вже приблизно 100 років, а взяло 60 років розпочати Музей. Тепер Музей робить свою роботу, своє завдання

ПАНІ КАТЕРИНА ВОЛОЩУК

Новообрана голова Провінційної Екзекутиви Союзу Українок в Саскачевані

Пані Катерина Волощук народилася на околиці близько містечка Врокстон, Саск., в родині Дмитра й Марії Вербовецьких. Свою школу побирала в Кемсек, Саск. Відтак записалася на учительський курс в Саскатуні і перебувала в Інституті ім. П. Могили.

Спочатку Катерина Волощук учителювала в околицях Вадіна, Сторновей і Паркерв'ю, а відтак 25 років у школах в Йорктоні. Тепер вона на емеритурі. В 1947 році Катерина одружилася з Романом Волощуком. Вони виховали одинокого сина, який покінчив університет, одружився і тепер мешкає в Калґері. Муж Роман упокоївся в 1981 році.

Пані Катерина Волощук є активною членкою Йорктонського відділу Союзу Українок 25 років. Там посвятила багато свого часу й енергії. Вона займала різні позиції в відділі ім. Олени Пчілки в Йорктоні: була рекордовою секретаркою, касиркою, очолювала комітет рідної школи і була референткою освіти й культури. В роках 1978 і 1978 займала позицію референтки стипендій в Провінційній Екзекутиві. Тепер вона займає позицію голови Провінційної Екзекутиви на Саскачеван, і є однією із заступниць голови крайової голови Союзу Українок Канади.

Пані К. Волощук є симпатичної і лагідної вдачі і має хист до проводу. Маємо надію, що її каденція як голови Саскачеванської Екзекутиви Союзу буде успішною. Новообраній голові та її управі бажаємо кріпкого здоров'я і витривалости.

Ю. Талпаш — референтка „Променя"

пильно. Він як наукова інституція, що має вже багато експонатів, які представляють історію українського народу в Канаді. Тому, підтримуйте, вписуйтеся в члени Музею! Дотепер, з кожних 25 членок С.У.К. тільки одна є членкою Музею. Пан Заставний звернув увагу ще на те, що виглядає, що ця доба компютерів в нашім житті може довести до небезпечної втрати для нашого буття. Щоб зберегти свою індентичність, свою історію — щоб наші сліди скоро незатерлися в Канаді, ми мусимо, де і коли лише можливо, зберігати наші культурні надбання.

Окрема сесія С.У.К. продовжувалась. Слідували дуже цікаві, інформативні звіти про різні успішні проекти по відділах, також дискусії, запити і рекомендації.

Слідував звіт номінаційної комісії пані Анни Цимбалістої.

Новообрана Екзекутива на провінцію Саскачеван на рік 1984-85, з приміщенням у Йорктоні:

Голова — Катерина Волощук, Йорктон;
1-ша заст. голови — Анна Цимбаліста, Йорктон;
2-га заст. голови — Докія Гриньків, Йорктон;
3-тя заст. голови — Дарія Ортинська, Канора;
Рекордова секретарка — Катерина Лабюк, Канора;
Кореспонд. секр. — добр. Марія Гнатів, Йорктон,
Касирка — Леся Джарман, Йорктон;

Референтки: журнала „Промінь" — Д. Маковська, Канора; організаційна — К. Волощук, Йорктон; Дитячих садочків — Г. Данильчук, Канора; шкільництва — О. Дереновська, Йорктон; стипендій — С. Скварчук, Йорктон; молодший СУМК — В. Балон, Саскатун; культурно-освітня — Р. Гнатюк, Саскатун; мистецтва — М. Мисак, Канора; Музейної Фундації — М. Буряник, Саскатун; новинок і дописів — Ю. Талпаш, Бюкенен.

Контрольна комісія — Н. Гишка, Йорктон; А. Стінка, Канора; Б. Мисак, Канора.

Окружні представниці: Г. Максимюк, Саскатун; К. Маліцька, Норт Бетлфорд; Д. Панчук, Принс Алберт; Н. Котелко, Вакав; М. Кирилюк, Йорктон; О. Патрелюк, Ріджайна.

Резолюційна комісія представила резолюції, котрі мають бути директивами до виконання праць на слідуючий рік.

На цім сесію Союзу Українок закрито.

Слідувала доповідь митр. прот. д-ра Г. Удода — координатора у справі приготовання до Ювілею 1000-ліття хрещення у Святу Православну Віру. Доповідь, повна, інформативна та заохочуюча. Слідувала дискусія і запити.

Вечером відбувся бенкет родинний. Гостем-промовцем був о. В. Макаренко. Молодший СУМК дав мельодійну програму. Відбулось вручення стипендій, яке провела Анна Клапоущак, референтка стипендій. Слідуючі студенти було нагороджені по $200.00: Євген Остижнюк, Реджайна, Даруся Моніта, Реджайна, Ірина Козун, Нипавин, Люба Гнатів, Йорктон, Тарас Король, Канора, Ла-

ВАЖЛИВЕ ПОВІДОМЛЕННЯ ШЕВЧЕНКІВСЬКОЇ ФУНДАЦІЇ

Дирекція Шевченківської Фундації розглядає справи дотацій на різні культурно-освітні проєкти, які присилають організації і одиниці, звичайно два рази в рік, а саме на весну в місяці травні і червні то під кінець календарного року, в листопаді і грудні, бо саме в тому часі приходять відсоткові доходи призначені на культурні дотації з інвестованих фондів. Щоб дати можливість членам Дирекції відповідно простудіювати десятки наспілих аплікацій, на останньому засіданні Дирекція Фундації винесла такі рішення:

1. Всі подання, які прийдуть до бюра Шевченківської Фундації до 30 квітня будуть розглянуті на засіданні Дирекції весною, а ті, що прийдуть після того реченця, будуть відложені до засідання восени.

2. Всі подання, які прийдуть до 31 жовтня, будуть розглянуті на засіданню під кінець року, а всі інші подання, які прийдуть після 31 жовтня, відкладаються до наступного засідання Дирекції, цебто на весну наступного року.

3. До Шевченківської Фундації приходять прохання про фінансову допомогу від різних людей, ансамблів, установ і організацій. Деякі з них відомі членам Дирекції, інші не відомі. І тому Фундація вимагає, щоб разом з кожним проханням, внескодавці прислали рекомендацію однієї чи більше українських організацій, Відділу КУК чи парафії, яких провід знає про працю даної особи чи установи і є згідний піддержати таке прохання.

4. Подаючись на субсидію Шевченківської Фундації, аплікант повинен подати такі дані (інформації):
   а) Ім'я апліканта (чи організації)
   б) Докладна адреса
   в) Вік, зайняття
   г) Рекомендація Відділу КУК, згл. організації
   ґ) Участь апліканта в українському житті
   д) Чи аплікант вплачує датки на
      — фонди КУК
      — Шевченківську Фундацію
   е) — Інші українські установи (податки)
   є) Назва проєкту
   є) Опис проєкту і його ціль
   ж) Як користатиме з проєкту українська громада
   з) Коли передбачено закінчити проєкт
   и) Наскільки проєкт вже готовий
   й) Висота бажаної субсидії
   і) Чи одержано, або є в пляні одержати ще інші субсидії
   ї) Чи передбачається дохід з проєкту
   к) На що цей дохід буде зужитий
   л) Інші дані, важні для оцінки прохання Дирекцією Шевченківської Фундації
   м) Урядове податкове число харитативно-культурної установи, якщо даний аплікант його має.

Дирекція Шевченківської Фундації

риса Стеценко, Бетлфорд, Тарас Маковський, Канора, Шері Наташук, Бруксбі.

Приємний вечір закінчено гуртовим співом і танцями.

В неділю 6-го листопада рано в церкві Пресвятої Трійці в Принс Алберт, відбулась Свята Божественна Літургія, в якій участь взяли делеґати і гості з'їзду. Співав хор сумківців з допомогою молодих богословів з Вінніпеґу. Після Св. Літургії відбувся бенкет з програмою, а після обіду було прийняття резолюцій як також вручення нагороди за найбільшу репрезентацію на З'їзді, котру виграв відділ СУК із Блейн Лейк - Кридор. Слідувало представлення нових управ — С.У.К., СУМК і ТУС.

З'їзд закрито молитвою.

Марія Цьона і Леся Джарман — секретарки з'їзду.

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

Дорога пані Наталю,

Висилаю Вам на організаційний фонд „Променя" від відділу Союзу Українок Канади ім. Княгині Ольги чек на 50.00 долярів.

Цю суму виділили з нашого бюджету на 1984 рік для „Променя". Використовую нагоду, щоб побажати Вам особисто і всім, хто тяжко працює при редаґуванні журналу, щоб він щомісяця побачив світ, всього кращого.

Моя мама (84 роки) чекає пресу, в тім числі і журнал „Промінь", з нетерпінням і перечитує вголос не минаючи нічого.

Від душі бажаю Вам усім кріпкого здоров'я на довгі роки. З надходячим Великоднем бажаю в доброму здоров'ї з родиною провести цей День.

Христос Воскрес!

Ніна Кузьменко — секретарка відділу
Лондон, Онт.

ГРОМАДСЬКА І РОДИННА ХРОНІКА

КУЛЬТУРНА ПРАЦЯ ВІДДІЛУ КОМІТЕТУ УКРАЇНОК КАНАДИ У ВІНІПЕЗІ ЗА РІК 1982/83

Успішна праця кожної організації, а зокрема Комітету Українок Канади, залежить від здібности голови та від співпраці представниць.

Варто пригадати те, що відділ почав діяльність допомогою у формуванні міжетнічної ковдри. Цим проєктом займався минулого і цього року Манітобський Комітет Багатокультурности. Кожна етнічна група була зобов'язана вишити кусок матеріялу, на якому були танцюристи тієї групи. Минулого року таку ковдру подаровано для Міжнароднього Центру, а в цьому році подібну ковдру подаровано під час „Канада Дей", 1-го липня Манітобському Архівові. Оба рази старанно та по-мистецьки виконала шиття членка КУК пані Емілія Масло, за що наш Відділ щиро їй вдячний.

В ході місяця квітня відділ підготовлявся до різних імпрез, які відбувалися в місяці травн: 1. Річний чай Інституту Сліпих, 2. Прийняття Міжнародного Центру, для людей, які в ньому безплатно працюють; 3. Фестиваль Мистецтва і Харчів влаштований Вінніпезькою Галерією Мистецтва; 4. „Українське Весілля", яке ми спровадили з Давфину, при фінансовій допомозі Шевченківської Фундації в сумі 1,000 дол. та яке відбулося в театрі Плейгавз 30 травня 1982 року. Членки збирали гроші на оголошення до програмок, продавали квитки і зараз після імпрези гостили наший гостей з Давфину чайком в Осередку Культури і Освіти. 26 червня ми брали участь в церемонії підняття прапора коло Міської залі „Ситі Гол", а також брали участь у „Канада Дей" 1-го липня коли й українська молодь виступала з танцями.

В місяці червні відбулось з вечерою в Норлендер готелі наше останнє засідання перед вакаціями. На цьому засіданню була присутня голова Крайової Управи пані Люба Чайковська, яка виголосила цікаву доповідь, а група дівчат „Троянда" заспівали кілька пісень.

Відділ КУК під час вакацій підготовлявся до Фольклорами, яка відбулась 8 - 14 серпня. В Павільйоні „Київ" відділ улаштував виставку вишивок різними стібами та показ традиційного печива. В жовтні 1982 р. відділ брав участь у Громадському Дні, який відбувся в Державному будинку та згодом брав участь у Міжнародному Дні в Грент Парк Плаза, де зорганізував мистецьку виставку і продаж печива. Українська молодь виконала теж кілька танців. В кінці жовтня голова відділу їздила на річну Конференцію КУК в Торонті, де склала звіт про діяльність відділу. В листопаді 1982 р. відділ КУК улаштував Річний чай в залі при церкві Св. Миколая при вул. Арлінгтон, який пройшов з повним успіхом.

Членки відділу збирали одяг, який вислали до Бразилії в 7 пакунках. Представниця відділу брала участь у святкуваннях 77-річчя „Просвіти", а також голова відділу була на Срібному Ювілею Дому Св. Родини. В грудні відділ КУК взяв участь в дитячій забаві в Міжнародньому Центрі. Після Різдвяних святкувань відділ улаштував перекусу в Клюбі Добрих Сусідів та взяв участь у за-

Перший ряд зліва: Г. Майба — фін. секр., П. Літинська — 2-га заст. голови, Л. Чайковська — голова крайової управи, Я. Паламарчук — голова, Д. Черевик — уступ. голова, О. Коваль — 1-ша заст. голови, М. Журовська — рекорд. секр., С. Білий — кореспо. секр.; другий ряд: зліва: К. Продун, А. Торб'як, Г. Кінаш, А. Грищенко, А. Каптій, С. Керелюк, А. Івончук, П. Шекмар, О. Чемерис і Г. Онуфрійчук; третій ряд зліва: М. Лехмен, С. Залозецька, А. Луцан, Ст. Карпа, О. Гаврилюк, Т. Гавришків, Н. Шаварська, І. Хроняк, О. Климчук і А. Конюк.

баві Св. Валентина в Міжнародньому Центрі. Крім того відділ вислав двох представниць на Конференцію Жінки Емігрантки. Одна із найважніших праць цього року було виготовлення правильника для відділу КУК, проєкт правильника опрацювала комісія, яка складалася з представниць кожної організації, що належать до відділу КУК, а також за порадою голови Крайової Управи пані Люби Чайковської. Згаданий правильник затвердила Крайова Управа Комітету Українок Канади 16 лютого 1983 року.

В неділю 27 лютого відділ улаштував Свято Героїнь в залі Катедри Пресв. Тройці з відповідною програмою. Святочну доповідь виголосила пані Оксана Шулякевич. Свято пройшло з гарним успіхом.

У Вінніпезькому університеті 2 березня 1983 року відбувся „Етнічний день" і відділ улаштував мистецьку виставку. Манітобський Комітет Багатокультурности, при Міжнародньому Центрі, приготовляє до друку книжку, в якій будуть приписи різних народів; Відділ КУК подбав, щоб у згаданій книжці були також приписи традиційних українських страв.

Як в минулих роках, так і в цьому році наш відділ не забув скласти пожертви українським установам: На Шевченківську Фундацію 1,000 дол., по 50 дол. для журналів „Промінь", „Наша Дорога", „Жіночий Світ" і „Наше Життя" та часописам „Український Голос", „Новий Шлях" і „Поступ". Поміч Україні 200 дол., Світовому Конгресові Вільних Українців 200 дол., Українській Вільній Академії Наук 200 дол., Колегії Св. Андрея 200 дол., Колегії Св. Володимира в Роблині 200 дол., Українському Музею в Саскатуні 200 дол., Осередкові Української Культури і Освіти 200 дол., „Смолоскипові" 150 дол., для двох українських студентів, які вивчають українську мову по 100 дол., для студентки в Бразилії на студії в Колегії 100 дол. амер., Капелі Бандуристів 25 дол., Групі „Троянда" у Вінніпезі 125 дол., Хорові „Ярослава" 50 дол., і на дитячу „Ялянку" 15 дол. Разом пожертвувано 3,415 дол.

Проминув рік праці, яка відбулася в повній згоді, зрозумінні та співпраці всіх предстаниць організацій, що належать до відділу КУК і за це всім членкам, а зокрема голові пані Д. Черевик велика подяка.

Галина Онуфрійчук, прес. реф.

Перед портретом Л. Українки стоять: Тифанія Новицька, Яків Новицький, Лариса Уліско, Оксана Уліско, Наталка Новицька, Андрій Аркі, Ярема Новицький, Кристіяна Вжонсон, Андрій Пилипчук. Другий ряд: Галина Михальчук, Тамара Уліско, добр. Божик.

ВІДДІЛ В ОТТАВІ ВШАНУВАВ ПАМ'ЯТЬ ЛЕСІ УКРАЇНКИ

Відділ Союзу Українок Канади в Оттаві щороку вшановує пам'ять славної поетки, якої ім'ям вони назвали свій відділ. Часто до програми включають також шкільну молодь.

Отож після Св. Літургії у неділю, усі зійшли до залі, щоб разом віддати пошану незабутній Лесі Українці.

Вступне слово сказала голова відділу Люба Подольська. Опісля виступили діти садочка під проводом добр. Євгенії Божик. Збірну деклямацію виконали Кристіяна Джонсон, Тифанія Новицька, Андрій Пилипчук, Оксана Уліско. Вони також тримали великі літери ЛЕСЯ.

Відтак виступали діти Рідної Школи під проводом Галини Михальчук. Короткий реферат про Лесю Українку виголосила Тамара Уліско. Вірш Л. Українки „Давня весна" деклямували визначні декляматорки Наталка Новицька і Тамара Уліско. Слідувала спільна деклямація яку виконали Лариса Уліско, Наталка Новицька, Андрій Аркі і Яків Новицький. Усі діти були вбрані у вишивані сорочинки і кіптарики, дуже гарно виглядали і особливо добре вивчили свої деклямації.

У кінцевому слові, голова Люба Подольська подякувала молоді за виступ, та запросила усіх на перекуску, яку приготовили членки відділу.

Відтак було офіційне відкриття бібліотеки, якою займається відділ Союзу Українок Канади, а провадить Зоя Солодуха. Тепер вже можна знову позичати книжки, які є гарно упорядковані. Відділ старається придбати дещо книжок нового видання.

Г. Михальчук

З НАГОДИ 80-ЛІТТЯ УРОДИН ДОРИС КОТИК
Едмонтон

Дня 10-го березня 1984 р. наша добра і довголітня членка відділу ім. Кн. Ольги при Церкві св. Михаїла і добра членка церкви св. Михаїла обходила день своїх уродин, своє 80-ліття. З тієї нагоди о.о. парохи: протопресвітер Г. Василів і прот. д-р Іван Стус, відслужили Молебень за здоров'я пані Дорис Котик.

Хоч то був робочий день і в обідню пору, то наше жіноцтво прибуло чисельно, щоб ушанувати свою добру членку. Наші отці-парохи привітали ювілятку добрим і щирим словом, а прот. д-р І. Стус подарував їй на пам'ятку іконку. Голова відділу пані Зотик вручила ювілятці молитовник від жіночого товариства за її щиру працю, як при церкві так і при організації. Вона ніколи не від-

може і сили її недомагали та вона все з нами.

І з нагоди такої оказії ювілятка склала дар $50.00 на журнал „Промінь", якого вона не лише передплачує, але читає і дорожить ним.

По смачній перекусці та відспіванні „На многая літа", голова пані Зотик покраяла торт і роздала членкам, який нам всім дуже смакував. Ще раз побажали ювілятці многих літ та кріпкого здоров'я вже на прощання. А наша ювілятка прощаючись і дякуючи за побажання каже: „а я й ніколи не чекала на смерть, хай смерть чекає на мене". З таким жартом і розійшлися гості до своїх домів.

Ювілятці бажаємо ще многих літ прожити!

В. Клапій, рефер. „Променя"

НОВОСІЛЛЯ В МОНТРЕАЛІ

Дня 21-го листопада 1983 р. відбулась надзвичайно урочиста подія для українців Монтреалу — посвячення резиденції для старших віком" при співучасті місцевого духовенства, достойного генерал-губернатора Едварда Шраєра з його прекрасною дружиною, Лілі, посадника міста Монтреалу достойного Джана Драпо з милою дружиною, послів, представників федерального й провінційного урядів, представників всіх українських організацій на чолі з головою місцевого відділу п. Я. Кульбою і великої кількости громадянства.

А вже 4-го грудня 1983 р. після Служби Божої зібрались членки С.У.К. відділу Доньки України разом з улюбленим ними отцем Ігором Куташем в прегарній світлиці вище згаданої резиденції з наміром улаштування так званого „новосілля" для замешкалих там членок нашого відділу і нашої громади під кличем: **„Боже благослови дім цей і мешканців його".**

Організатором цього пополудня була п. Оксана Русин, теперішня голова відділу С.У.К., а рівночасно й одна з директорів даної резиденції. Пані Оксана відкрила програму радісним привітом всіх мешканців даної резиденції, бажаючи їх Божої благодаті, кріпкого здоров'я, спокою духа, любові, єдности й спільного зрозуміння. З черги отець Ігор перепровадив молитву і поблагословив артистично прибраний стіл, заставлений всілякими смакощами в середині яких виднів, спеціяльно для цеї нагоди вдекорований, торт. Після смачної перекуски п. Русин вітала найстарших віком наших ідейних і працьовитих піонерок замешкалих вже в цій резиденції, а зокрема п. Марію Ґонсов — як найстаршу віком, п. Михайлину Нєму, бувшу довголітню голову відділу, п. Й. Кучер, п. К. Іванишин, п. К. Редкевич, п. А. Вікарчук, п. А. Тхір, неприсутню — п. К. Валентин і всіх присутніх. У своїм привіті вона подякувала нашим піонеркам за їхню нестружену працю при відділі й церкві й закликала до дальшої праці, бо ніхто доки живе не сміє спочити на лаврах. В цьому місці вона навела бадьорі слова Лесі Українки: „Не кидай зброї, не відступай, не падай, не томися", бо праця української жінки все не скінчена. Вона теж підкреслила глибину радости і гордости всіх українців Монтреалу з приводу побудови такої прекрасної резиденції.

Мешканці резиденції: сидять — п. А. Вікарчук, п. К. Редкевич, п. М. Нема, п. К. Іванишин, п. М. Ґонсов; стоять — п. А. Тхір, п. О. Русин, п. Й. Кучер.

Другу частину цього пополудня виповнила свобідна гутірка при чайку й солодкім. Зроблено кілька знимок, а на заклик голови переведено збірку на наш „Промінь", яка винесла $150.00. Подякувавши одні одним за миле товариство всі розійшлися оглядати окремі приміщення.

Програму перевела п. Оксана Русин дуже уміло при помочі наших молодших, працьовитих членкинь за що їм сердечна подяка від всіх присутніх, а зокрема від наших сеньйорок. Пополудне перейшло в дуже

Групова знимка: 1-ший ряд: п. Е. Підвисоцька, В. Маланчук, С. Кульба, О. Русин, Ю. Пушкар.

теплій і дружній атмосфері. Здавалось, що добрі діти відвідують своїх спрацьованих, милих, скорених віком матерів. Однак відчувалось брак нашого „мотору" в особі п. Галини Сенишин, яка власне тоді була на 4-му конгресі СКВУ в Торонті.

Слава і честь комітетові будови вище згаданої резиденції на чолі з пані Рене Чумак, а управі і її мешканцям МНОГАЯ ЛІТА!

Ніна Пеленська

ВШАНОВАНО АРХИМАНДРИТА ЩЕРБАНЯ

Дня 27 листопада 1983 р. в українській православній церкві Всіх Святих в Кепровз, Б. К. відбулася Служба Божа, що її відправив архимандрит о. Щербань.

По Службі Божій, члени і гості з громади у Вегревил були запрошені до церковної залі на смачний обід, що його приготовили членки громади. Отець Щербань провів молитву та поблагословив страви.

По обіді, голова громади Роман Дем'янюк перепровадив коротку програму, якою громада вшановувала двадцяти-п'ятилітній ювілей взірцевої служби архимандрита Щербана в громаді.

Петро Кархутич висловив вдоволення і вдячність громади о. Щербаню за добру духовну опіку впродовж 25-ти літ від старої церковці коло Ровнд Гил до будови церкви Всіх Святих у Кепровз. Він також підкреслив, що під проводом о. Щербаня громада подбала, щоб церква була посвячена в 1966 році. Чин посвячення довершив тодішній Єпископ Андрей, при сослуженні о. Крищука і хору з Вегревил.

По цім Роман Дем'янюк покликав Івана Полегойкого, який склав подяку в імені громади та вручив о. Щербаневі в подарунок мистецьку плитку (плек) а гості відспівали „На многі літа".

Достойний Ювілят склав щиру подяку громаді за пошанування і що він мав багато задоволення у своїй службі громаді.

По цім слідувало вшанування тих членів громади, які вибули в громаді найменше 25 років, а саме: Івана і Ксеню Преймів, Івана і Марію Полегойків, Петра Кархута і Марію Винничук. Ці члени були удекоровані корсажами, а функцію декораторів виконали Галя Некіфорук і Михайліна Дем'янюк.

Роман Дем'янюк подякував усім за участь у програмі, а також жінкам за смачний обід.

Ганя Никіфорук, голова
Михайліна Дем'янюк, секр.

Зліва п. І. Полегойко вручує дарунок архимандритові Щербаневі.

НОВА ДВОМОВНА КНИЖКА
СВЯТА ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ
Прот. д-р Іван Стус
Переклад на англійську мову — Л. Фарини Бриджес

Вже вийшла з друку і продається давно очікувана двомовна книжка **„Свята Православної Церкви"** необхідна для кожної української родини.

Наші релігійні свята дуже близько пов'язані з побутом, звичаями, традиціями в родині. Автор оповідає про 32 релігійних свят у році дуже цікаво, мова щира, а для тих, що не володіють рідною мовою, той самий зміст англійською мовою.

Цю працю видав Союз Українок Канади з Фундації ім. Наталі Кобринської. Ціна книжки з пересилкою $6.50. Замовляти на адресу:

UKRAINIAN WOMEN'S ASS'N OF CANADA
#612 24th St. East
Saskatoon, Sask. S7K 0L1

Спростування за:

Ювілей 40-ліття відділу Союзу ім. Княгині Ольги, Ґрімзбі, Онт. (1943 - 1983) в числі 3, ст. 25.

1. Уміло випечений коровай був подарунок від п-ні Кузик, Вероні, а не як було подано: п-і Кузь В.

2. Не була присутня на Ювілейному святі з причини слабого здоров'я, одна з основоположниць і почесна членка відділу, п-ні Анна Шувера, яка в свій час багато жертвенної праці виконувала для відділу і громади.

Марія Нечай, реф.

Складаємо нев'янучий вінок на свіжу могилу нашого дорогого мужа, батька і дідуся Василя Гавриліва з Глеслин, Саск. — упокоївся в Келовна, Б. К., 15 березня 1984 р., у його незабутню світлу пам'ять засилаємо $30.00 як наш скромний дар на журнал „Промінь". Спомини про нього завжди будуть у наших серцях.

Дружина Марія Гаврилів і дочка Розалія Петращук, Келовна, Б. К.

КВІТИ НЕЗАБУТНІМ

У восьму річницю упокоєння дорогої дружини Добродійки Параскевії Федак, яка упокоїлась в місті Гамільтон, Онт. 19 квітня 1976 року, складаю $25.00 на журнал „Промінь", якого покійна високо цінила і ним дорожила.

Вічна їй пам'ять!

† Василій (Федак)

— — — — —

Кладу нев'янучий вінок у пам'ять мого дорогого мужа, тата і дідуся Петра Кивириго — відійшов у вічний спочинок 28 травня 1981 р. і сина Андрія Кивириго — упокоївся 14-го серпня 1970 року, в їх пам'ять складаю $20.00 на журнал „Промінь".

Дружина Василина, мама і діти
Мелфорт, Саск.

— — — — —

У світлу пам'ять моєї доні Віри, яка відійшла у вічність поверх тридцять років тому, кладу китицю весняних квітів — складаючи $10.00 на журнал „Промінь". Ніколи Тебе Доню не забуду.

Мама Меланія Буряник, Саскатун

— — — — —

У світлу пам'ять дорогої приятельки Марії Мині Марко, яка відійшла у вічність 5-го березня 1984 року, замість китиці квітів на її свіжу могилу засилаю $10.00 на „Промінь". Вічна їй пам'ять!

Юстина Гусак, Давфин

— — — — —

У незабутню і дорогу пам'ять мужа, батька, діда Михайла Ґреґорійя, в його світлу пам'ять посилаю на журнал „Промінь" $25.00.

Дружина Докія, діти і внуки,
Реджайна, Саск.

— — — — —

Кладемо нев'янучий вінок у світлу пам'ять родичів (батьків) бл. п. Ірини і Михайла Шпаків — мама упокоїлась 27 листопада 1951 року, а тато 3 лютого 1975, в їх незабутню пам'ять засилаємо $13.00 на журнал „Промінь".

Ганя і Євген Іванчук,
Мейфер, Саск.

Відділ ім. Лесі Українки при Катедрі Пресв. Тройці у Вінніпеґу складає $25.00 на прес. фонд журнала „Промінь", як нев'янучий вінок на свіжу могилу своєї дорогої членки, бл. п. Марії (Минні) Марко, яка впокоїлась 5 березня 1984 р. на 75 році свого життя.

Хай буде їй Вічна Пам'ять! Родині висловлюємо найщиріші співчуття.

За управу відділу:
Голова — П. Іґнаш Добр. М. Керніцька — секр.

— — — — —

У двадцять п'яту річницю упокоєння мого дорого мужа, батька і дідуся, бл. п. Йосипа Ременди — упокоївся 4 травня 1959 р., в його пам'ять складаємо $25.00 на фонд журнала „Промінь". Вічна йому пам'ять.

Дружина Маргарета, діти і внуки,
Вест Ванкувер

— — — — —

У незабутню пам'ять моїх дорогих — мами, бл. п. Євдокії Буряник, яка відійшла від нас у вічність 14-го квітня 1965 р. і батька, бл. п. Івана Буряника, — упокоївся 13 березня 1973 р., складаю в їх світлу пам'ять нев'янучі вінки та засилаю $20.00 на „Промінь".

Дочка Марія Березюк

— — — — —

У другу річницю смерти нашої найдорожчої Мами і Бабусі Марії Василівни Тихої-Білової складаємо в її пам'ять $15.00 на нев'янучий вінок — прес. фонд журнала „Промінь" Вічна їй пам'ять!

Юлія Головата з родиною,
Торонто

— — — — —

У незабутню пам'ять мого дорогого брата Стефана Бельзюка й його сина Стефана, які пропали без відома у часі Другої світової війни, як вояки Повстанської Армії — обидва в тому самому 1944 році, засилаю $26.00 на журнал „Промінь".

Текля Панчишин, Едмонтон

— — — — —

У пошану незабутньої пам'яті Таїсії Бевш-Копел, моєї найдорожчої приятельки, що була за сестру мені тут на чужині в перших моїх роках у Канаді, на її свіжу могилу кладу китицю весняних квітів та висилаю $30.00 на журнал „Промінь". Вічна їй пам'ять.

Анна Чабан, Торонто

— — — — —

Кладу нев'янучий вінок на свіжу могилу мого дорогого двоюрідного брата, бл. п. Івана Боднарчука, який упокоївся 27-го січня 1984 року. Похований на цвинтарі у Вайті, Манітоба, у його пам'ять засилаю $25.00 на „Промінь".

Юлія Никіфорук-Боднарчук

— — — — —

У другу річницю упокоєння дорогого мужа, батька і дідуся, бл. п. Петра Ґронського, який відійшов у вічність 29 квітня 1982 року, в його пам'ять складаю $10.00 на „Промінь".

Дружина Марія Ґронська,
Тандер Бей, Онт.

— — — — —

У першу річницю упокоєння моєї дорогої мами, бл. п. Анни Фіґус, яка відійшла у вічність 16-го квітня 1983 року у Вайті, Ман., замість квітів складаю на журнал „Промінь" $15.00. Вічна їй пам'ять.

Дочка Анна Фіґус-Ралько, Вінніпеґ

У 34-ту річницю упокоєння мого дорогого мужа, бл. п. Василя Саламандика, у його світлу і незабутню пам'ять замість китиці нев'янучих квітів засилаю $25.00 на наш журнал „Промінь".

Параня Саламандик, Едмонтон

— — — — —

Шануючи пам'ять моїх дорогих незабутніх родичів (батьків) — Анну і Михайла Погорецьких, які упокоїлися в 1972 і 1974 роках, замість китиці квітів засилаю $10.00 на журнал „Промінь". Вічна їм пам'ять!

Дочка Доротея Панчук, Вернон, Б. К.

— — — — —

У світлу пам'ять моєї дорогої дружини, бл. п. Рахилі Піхоти, замість китиці квітів на свіжу могилу складаю однорічну передплату на журнал „Промінь" для нової читачки. Покійній вічна пам'ять.

Михайло Піхота, Едмонтон

— — — — —

У світлу пам'ять покійного мого брата отця Василя Олійника, який упокоївся 18 березня 1982 р., проживши 65 років і наших родичів — у їх пам'ять замість квітів на могили засилаю на „Промінь" $10.00. Вічна їм пам'ять.

Зофія Пилипов, Виниярд, Саск.

— — — — —

У першу річницю смерти мого дорогого мужа, бл. п. Петра Лазаровича, який упокоївся 15 травня 1983 року, також на свіжу могилу моєї зовиці Доці Телюк Вильчинської (сестра мого чоловіка), яка відійшла у вічність у Торонті 12 лютого 1984 р., складаю у їх світлу пам'ять $25.00 на журнал „Промінь". Вічна їм пам'ять!

Тетяна Лазарович

У світлу пам'ять дорогих рідних: дорогого незабутнього мужа, батька і дідуня Стефана Чаглея — упокоївся 11 лютого 1979; дорогого сина і брата Ореста — упокоївся 24 червня 1939, дорогих родичів — Івана і Параскевії Палилик — упокоїлись — тато 8 травня 1959 р., мама 28 лютого 1969; дорогих родичів — Томи і Вероні Чаглеїв — тато 8 червня 1979, мама — 29 квітня 1979; братова Марія Палилик упокоїлась 18 червня 1981 р., складаємо в їх світлу пам'ять $60.00 замість квітів на „Промінь".

Покійним вічна пам'ять!

Дружина, дочка, невістка Юлія Чаглей, діти, внуки і правнуки, Едмонтон

— — — — —

У світлу пам'ять наших дорогих родичів, бл. п. Антона і Василини Іванів і сестри Стефанії — упокоїлись 18 квітня 1983 р. та брата Ореста — упокоївся 20 червня 1983 року, скаладаємо у їх пам'ять $10.00 на „Промінь".

Анеля і Іван Кінащуки, Стирджес, Саск.

— — — — —

У світлу пам'ять покійних синів отця Миколи і добр. Стеценків, Тараса і Мирона, засилаю $28.00 на журнал „Промінь".

Марія Бендас, Норт Бетлфорд, Саск.

— — — — —

У двадцять другу річницю нашого дорогого і незабутнього мужа, батька і діда, бл. п. Томи Холода, який упокоївся 12 червня 1982 року, в його світлу пам'ять складаємо $25.00 на пресфонд журнала.

Покійному вічна пам'ять!

Дружина Анна Холод, діти і внуки, Стирджес, Саск.

БЛ. П. ДАНИЛО КРАВЧУК
Винярд, Саск.

В суботу, 17 вересня 1983 р. упокоївся Данило Кравчук. Похоронні відправи 20 вересня служив о. В. Макаренко в церкві Різдва Пресв. Богородиці у Винярд, Саск. Тіло покійного похоронено на цвинтарі біля могили його дружини Теклі.

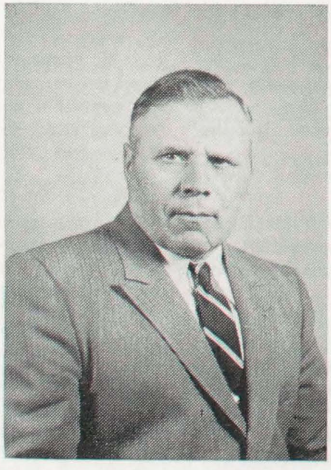

Данило Кравчук народився 24 грудня 1899 р. в селі Адамівка повіт Радехів в Україні, від батьків Івана і Параскевії Кравчук. Він був найстарший з чотирьох дітей. Його мати померла на 29 році життя і батько одружився вдруге. Весною 1916 р. в їхньому селі проходив фронт і все населення того села було евакуйовано. У червні 1918 р. вони повернулися до свого села, де було все знищене. В листопаді 1918 р. Данило зголосився до українського війська. Він був гордий з того, що в Києві 22 січня 1919 р. його сотня разом з іншими відділами були присутні в час проголошення злуки всіх українських земель в одну соборну українську державу. Весною 1920 р. він повернувся додому. В 1921 р. Данило одружився з Теклею Лисик. Данило з дружиною і малою донею в 1928 році виїхав до Канади, в околицю Елфрос, Саск., де займалися фармеруванням. В 1976 р. переїхали до Винярд і тут фармерували. Данило започаткував малу бібліотеку в околиці. Він також жертвував на різні українські цілі: Інститут ім. П. Могили — $4,000.00; на Колегію Св. Андрея — $4,000.00; на Музей — поверх $5,000.00; Фундація ім. Т. Шевченка — $2,000.00; Пансіон ім. Іларіона — $1,000.00; склав пожертву на умеблювання однієї кімнати в Інституті ім. П. Могили та однієї кімнати в Колегії Св. Андрея; склав пожертву понад $1,000.00 на пресфонд „Українського Голосу" та на інші українські часописи.

Також подарував $10,000.00 на стипендійний фонд в Інституті ім. П. Могили для студентів за найкращі оцінки в українознавчих курсах на Саскачеванському університеті.

Покійний Данило залишив у смутку дочку Павліну Яремко і зятя Дмитра (у Нипавін, Саск.), синів — Богдана (у Винярд) і Євгена з невісткою Йосифою (у Фінекс, Аріз. США); п'ятеро внуків та брата Григорія (в Едмонтоні).

Вічна йому пам'ять!

БЛ. П. ВАРВАРА КУЗЬМЕНКО
Торонто

Дня 6 грудня 1983 року, доня бл. п. Варвари Кузьменко, Н. Гава з мужем Михайлом та своєю донею Лесею, чисельною громадою приятелів і знайомих та членок Союзу Українок Канади, відділу Кн. Ольги, величаво й достойно відпровадили на вічний спочинок свою дорогу маму і бабусю, а членки відділу Союзу свою активну членку.

Під опікою головної господині пані З. Гречки, допомогою Марії Котульської та цілого комітету приготовлено дуже гарні традиційні поминки — тризну. Відкрила це сумне прийняття голова відділу Марія Божик. Молитву перед спожиттям їжі провів прот. П. Бублик. Після багатої поминальної тризни пані Марія Божик від себе та від відділу склала глибоке співчуття пані Н. Гаві та її родині по втраті дорогої мами, бабусі, а нашої активної членки.

Покійна Варвара любила людей і була загально любленою. Всевишній нагородив її найкращими шляхетними прикметами, добрим характером, інтелігента, ощадна, чесна і добра господиня, дбайлива та працьовита. Кілька років була активною референткою журнала „Промінь" та турбувалась про його зростання. Була Варвара непересічною мисткинею. Будучи уже хворою, з паличкою моделювала чудові свої вишивані сукні, а на виставах глядачі захоплювались її вишивками. Була активною парафіянкою Катедри і Братства св. Володимира та мистецького товариства „Козуб".

Покійна була жертвенною, крім грошей, дарувала вишивки та книжки до бібліотеки. За її людяність приятелі часто відвідували її дома та в шпиталі.

Пані Марія Божик висловила від себе та від відділу глибоку подяку пані Гаві за такі взірцеві піклування матір'ю в часі її недуги та опіки впродовж всього часу і досі. Відділ Кн. Ольги замість квітів на могилу покійної склав $100 на Катедру св. Володимира. Членки відділу склали китицю квітів на журнал „Промінь" — $81.00 (проголошено на ст. 33).

Після прощального слова голови пані М. Божик, співчуття родині склали: п. Горгота, п. Ліщина, проф. М. Муха. Від родини склала подяку п. Н. Гава господиням та усім присутнім за моральну та фізичну підтримку склавши пожертви в пам'ять матері $1,000.00 для Союзу Українок Канади, $1,000.00 для Катедральної громади, $200.00 для Братства Св. Володимира.

Присутні в свою чергу склали дари на пресу.

Спи спокійно дорога Сестро, за свій величавий похорон ти подбала ще за життя. Хай вільна канадська земля буде тобі легкою, хай заступить свою рідну землю яку ти так безмежно любила і за нею тужила. Вічна тобі пам'ять!

М. Божик

БЛ. П. ТЕКЛЯ БІЛОНІЖКА
Монтреал, Квебек

12 січня ц. р. після довгої недуги упокоїлася в лікарні „Редій Меморіял" в Монтреалі на 90-му році життя бл. п. Текля Білоніжка, улюблена дружина Івана Білоніжки та віддана матір дочки (пані А. Богонос), і дочки Стефанії (пані Головач) і сина Бернарда Ґемборського від першого мужа.

Разом з мужем Іваном, сином Бернардом і дочками Анною і Стефанією в глибокому жалю залишила також внуків і правнуків. Особливо глибоко відчули втрату, внука Улянка, доня Стефанія зі своїм мужем Павлом Аміотом, які так віддано з посвятою доглядали бабуню в останніх часах її немічности.

Народилася Текля 15 січня 1893 р. в селі Чемеринці, в Галичині, в родині Гарасимових. Було їх п'ятеро і троє, разом із Теклею Білоніжкою прибули до Канади у 1914 р. напередодні Першої світової війни. Поселилися вони у Монтреалі і там працювали. Тут Текля вийшла вперше заміж за Антона Ґембровського і народилось їм двоє дівчаток: Анна (тепер Богонос) і Броніслав-Бернард. 1926 р. її перший муж Антось загинув і вона залишилась вдовою, виховуючи двоє дітей. Тоді ще трапилася нагода і відвідали старий край і рідне село. 1928 р. вийшла заміж вдруге за Івана Білоніжку, який кілька років перед тим прибув до Канади самітним з села Вишнівчик насамперед до Монтреалу а потім працював коротко у Вінніпезі, і до Монтреалу повернув одружитися і вже на постійне.

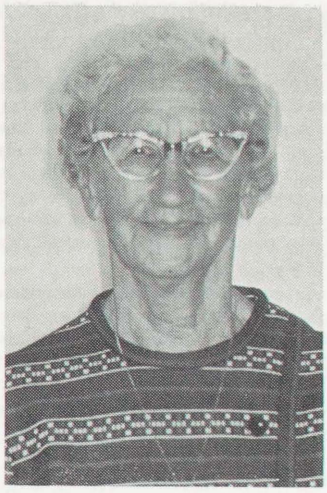

Тепер залишився вдівцем. Текля працювала все своє життя, віддаючи багато труду і часу своїй громаді св. Софії УГПравославної Церкви і жіночому товариству, відділові С.У.К. ім. „Доньки України" при громаді.

Помимо домашньої й родинної праці й відповідальности, Текля працює у фабриці тютюну аж до 71-го року життя. П'ять років Текля хворувала, чотири з половиною роки удома, а останньо пів року вже майже постійно перебувала у лікарні „Реді Меморіял".

Відійшла покійна у вічний спочинок 12-го січня 1984 р. на порозі 91-го року свого життя.

Настоятель собору о. Ігор Куташ зайнявся похоронними відправами. Після похоронної Служби і похорону відбулась в залі собору трапеза, на якій господарем був д-р Олександер Мельник. Короткі некрологи і слова співчуття виголосили пані Оксана Русин, голова відділу С.У.К. „Доньки України" від жіноцтва, па-

МЕЛФОРТ, САСК.
ВІДДІЛ ЛЕСІ УКРАЇНКИ

Річні збори відділу відбулися в неділю 27-го листопада 1983 року в церковній залі. 19 членок було присутніх. Голова Анастасія Спелей відкрила збори молитвою, потім попросила членок на хвилину мовчанки за членок, які відійшли у вічність. Після того подякувала всім за співпрацю.

Катерина Фідик була предсідсідницею зборів, а секретаркою Василина Черній. Впродовж року відділ мав 9 місячних зборів. Членки відвідували хворих в шпиталях, влаштували бінго в старечім домі Паркленд, членки співають у церковному хорі. Ходили колядувати разом з церковними членами.

Відсвяткували роковини Лесі Українки і Тараса Шевченка, мали продаж печива і писанок і подавали чай. Помагали при обіді і часі річної польової Служби Божої округи. Відділ приготовив 4 похоронні, 3 поминальні обіди і перекуски і 3 підчас окружних зборів, як також обід на празник і 1 весілля. Вшанували одних громадян в 60-річний ювілей, а інших у 50-річний ювілей.

Мали прийняття для отця Боднарчука, коли він загостив до нашої громади.

Відділ вислав делеґатку на провінційний з'їзд у Принц Алберт, Саск.

Впродовж року відділ жертвував на такі цілі: $760.00 на залю під церквою, $235.00 на добродійні цілі, $110.00 на церкву, $70.00 на „Промінь", $25.00 на телемірикал, $125.00 до централі на різні фонди.

Фінансовий звіт: прихід $3,527.44; розхід $2,448.20, в касі остало — $1,079.24.

Заряд на 1984 рік: почесна голова — Катерина Фідик, голова — Анастасія Спелей, заст. голови — Анна Петрів, рекордова секретарка — Марія Залещук, коресп. секр. — Василина Черній, касирка — Стефка Гандзюк. Контрольна комісія — Гафія Нівранська, Броніслава Котик, Надія Щербій. Добродійний комітет — Марія Залещук, Марія Воціхівська. Церковні сестриці — Василина Кивирига, Марія Ґринюк, Катерина Фідик. Господині куховарства — Анна Панчишин, Марія Залещук, Надія Щербій, Стефка Гандзюк. Телефон. комітет — Катерина Фідик, Василина Черній.

Василина Черній, секретарка

ні Ольга Мілащук від Братства Милосердя(а за громаду говорив о. настоятель Ігор Куташ. Від родини дякували присутнім дочка Стефанія Головач і внучка Улянка Аміот. Вона з глибоким почуттям підкреслила вагу бабуні в родині — бабуні, що може служити взірцем для дітей і внуків та що б мудрістю, сильною вірою, витривалістю та з глибокою любов'ю веде і навчає все своє оточення.

Дочка Стефанія прощала від всієї родини, батька Івана, брата й сестри, внуків і правнуків і дякувала о. Ігореві за відвідини хворої в лікарні і похоронні відправи, диригентові Володимирові Волощукові і хорові за похоронні співи на панахидах і похороні, дякові Олексі Кипибіді, паням Чирибі, Лах, Випрук, Текеля, Олянській, Самолюк, Русин і всім, що допомогли, п. Несторові Випрукові, голові Ордену св .Андрея та господареві д-рові Олександрові Мельникові за переведення трапези.

Нехай вічна буде пам'ять покійній Теклі Білоніжці, а канадська земля нехай буде їй легкою.

Богдан Панчук

ВАНКУВЕР, Б. К.
ВІДДІЛ ІМ. ЛЕСІ УКРАЇНКИ

Річні 50-ті збори відділу ім. Лесі Українки, при Катедрі Пресв. Трійці у Ванкувері, відбулися в неділю 4-го грудня 1983 року, в українській православній авдиторії.

Після Служби Божої відслужено о. настоятелем митр. прот. Юрієм Туржанським Панахиду за душі спочилих членок відділу. По Богослуженні подано перекуску для членок, яку приготовили пані Анна Мануша і Анна Левіцька при допомозі членок соціяльного комітету. Після перекуски відбулись короткі місячні збори.

Збори відкрила голова відділу пані Лелія Митрук о годині 1-ій по полудні в присутності 55 членок. Високопреп. о. митр. прот. Юрій Туржанський проказав молитву та однохвилинною мовчанкою вшановано померлих членок.

На предсідницю зборів вибрано пані Лелію Митрук, а секретаркою пані Марію Вакалюк.

Предсідниця прочитала імена повноправних членок, як також і всіх почесних членок.

Слідували звіти управи та голів комітетів. На протязі року відбуто 7 місячних зборів та 7 засідань управи й комітетів.

В місяці лютім, освітній комітет на чолі з пані Г. Загоруйко приготовив академію в честь патронки відділу Лесі Українки, з чого прихід було переслано на журнал „Промінь". Під час місячних зборів, освітній комітет давав цікаві доповіді на різні теми. Приготовано точки на 50-ліття відділу в квітні місяці. Членкині брали активну участь у відзначенні голодомору в 1932-33 роках, який все українське громадянство Ванкуверу влаштувало у вересні місяці 1983 р.

Наш відділ дає фінансову і моральну допомогу СУМКівцям і дітям Рідної й Недільної шкіл. Членки мистецького комітету на чолі з головою Настею Заведюк влаштував виставки і випродаж писанок, як також випродаж великоднього печива, по більших осередках Ванкуверу і околиці. Пані добр. З. Туржанська провадила курси вишивання. Членки беруть активну участь в церковнім хорі, а сестрицтво на чолі з пані Марією Кульбабою, дбають про чистоту і порядок в Церкві.

Наш відділ бере участь в Льокальній Раді Жінок та співпрацює з Провінційною Екзекутивою на Британську Колюмбію, яку очолює членка нашого відділу пані Олена Дзюбенко.

Цього року відділ урочисто відзначив своє 50-ліття величавим Ювілеєм. До цього свята дуже багато приклав праці соціяльний комітет на чолі з панею Стефанією Шульгин. Щороку, цей комітет, влаштовує випродаж великоднього печива, спільне свячене, Йорданську вечерю, храмовий обід, весняний чай та багато інших підприємств.

Куховарська книга, яку видав наш відділ, була під доглядом пані Н. Трофаненко. З приходу цієї книжки, цього року, відділ подарував 2,500.00 дол. на фронтові двері до катедри. Повністю було виконано бюджет до Централі в сумі 800.00 дол. за 1983 рік. Наш відділ склав в 1983 році слідуючі пожертви: „Промінь" — 325.00 дол.; СУМК — 1,000.-00 дол.; Фонд Св. Володимира — 1,000.00 дол.; Музей в Саскатуні — 1,000.00 дол.; КУК — 100.00 дол.; церковний базар — 100.00 дол. та Українська Школа — 50.00 дол.

Фінансовий стан відділу: перенесено з 1982 року — 3,339.12 долярів. Прихід в 1983 році — 11,195.90 дол.; розходи в 1983 році — 12,900.01 дол., в касі лишилося — 1,634.91 дол.

Успіхи праці нашого відділу, до великої міри, треба признати голові нашого відділу — пані Лелії Митрук, яка була нашою провідницею на протязі дев'ять літ, яка все знаходила час, щоб допомогти і підкріпити пляни-ідеї, защо ми їй висловлюємо щиру подяку

Управа відділу на 1984 рік: Голова — Емілія Чуйко, уступивша голова — Лелія Митрук, 1-ша заступниця голови — Анна Мануша, 2-га заступниця голови — Дорис Смит, кореспонденційна секретарка — — Олена Дзюбенко, англомовна секретарка — Славка Стасюк, рекордова секретарка — Галина Загоруйко, касирка — Савеля Стасюк, куховарська книжка — Віра Пачковська, референтки СУМК: — Славка Стасюк і Джін Яремко, Українська Школа — Одарка Соджонки, бібліотека і архіви — Настя Воробець, „Промінь" — Маргарета Ременда, оголошення — Лелія Митрук, представниці до КУК — Марія Вакалюк, Галина Токарик; заст. — Н. Воробець. Жіноча рада — Лелія Митрук,Галина Токарик, Олена Дзюбенко, Емілія Чуйко і Анна Бойчук. Емнесті Інтернешонал — Одарка Соджонки. Комітети Мистецтва: — Настя Заведюк — голова, Славка Стасюк, Дорис Смит, Анна Мануша, Славка Шумей, Славка Катник і Раїна Катон. Кільтурно-Освітній комітет: — добр. З. Туржанська, Маргарета Ременда, Людміла Карпінська і Марія Вакалюк. Добродійні праці: Лелія Митрук, Марія Вакалюк, Іванна Твердун і Анна Бойчук. Соціяльний комітет: Стефанія Шульгин — голова, Марія Микицей, Оля Козій, Нелі Стоцька, Анна Лайтгарт, Марія Стівенс, Анджеля Ковалюк, Катерина Бабійчук, Марія Ахтимійчук, Олександра Мельник, Ксеня Громик, Настя Трофаненко, Марія Гаврищук, Юлія Лю, Дора Чорнописька і Ксеня Мащак. Сестриці: Марія Кульба — голова, Іванна Твердун, Нелі Стоцька, Марія Гаврищук, Лелія Митрук, Василина Москаль, Уляна Гомола, Анна Лайтгарт, Марія Ахтимійчук, Настя Трофаненко і Анна Левицька — помічниці. Контрольна комісія: Настя Трафаненко, Стефанія Шульгин і Марія Стівенс.

Лелія Митрук — голова річних зборів
Марія Вакалюк — секретарка

ЙОРКТОН, САСК.
ВІДДІЛ ІМ. ОЛЕНИ ПЧІЛКИ

Річні збори відділу ім. О. Пчілки в Йорктоні, відбулися 21-го листопада 1983 року, в українській православній вдиторії в присутності 77 членок .Збори почато молитвою „Царю Небесний" яку проспівали всі присутні. Вшановано однохвилинною мовчанкою пам'ять померлих членок. Покликано пані Левіну Вінтоник, щоб була предсідницею зборів; секретарювала П. Семенюк.

З поважних причин о. П. Гнатів не міг бути присутнім на цих зборах. Добр. Марія Гнатів, від отця переказала щире спасибі всім членкам за проороблену працю при Українській Православній Церкві й на користь українському народові. Він побажав відділові всього найкращого на майбутнє. Пан Д. Гудима, голова громади, також висловив подяку за гармонійну, добру співпрацю та фінансові пожертви, які наш відділ подає для церкви й авдиторії.

Пані Наталя Гишка, голова відділу, детально звітувала про свої обов'язки, які вона сповняла впродовж року; щиренько подякувала екзекутиві і всім членкам за їхню постійну піддержку й допомогу в кожній ділянці праці. Вона побажала кріпкого здоров'я всім членкам, щоб дальше в любові, добрім вирозумінню працювали для Святої Української Православної Церкви й Союзу Українок Канади.

Від контрольної комісії, пані Славка Скварчук, висловила належне признання для касирки пані Олесі Піць за вміле й взірцеве ведення фінансових книжок. В імені контрольної комісії, пані Леся Джарман внесла, щоб збори уділили абсолюторію зарядові, який служив впродовж 1983 р.

Наш відділ начисляє 149 членок. З цього числа є дев'ять почесних, дев'ять нововписаних. Одна членка, Анастасія Чесник упокоїлася. Реєстр виявив, що присутність членок на зборах було около 66 відсотків. П'ятнадцять мали стовідсоткову присутність. Відбуто десять місячних зборів; п'ять засідань заряду.

Культосвітні програми: Офіційне прийняття нововписаних та вшанування заслужених членок; реферат про Лесю Українку й інших героїнь; фільму про недугу рака; концерти на Св. Миколая, День Матері, Тараса Шевченка; Роковини Олени Пчілки; відзначення Великого Голодомору в Україні 1932-33 роках.

Інші імпрези були: Членська передріздвяна вечеря; Передвеликодний чай з випродажем традиційного печива й писанок; Свята Вечеря перед Йорданом; Спільне свячене; поверх 40 членок поїхали автобусом відвідати Український Музей Канади й інші українські установи в Саскатуні. Вітали Преосвященнішого Єпископа Василія, який завершив чин освячення ново-збудованого Іконостасу; храмовий обід; величавий осінній базар; День Подяки.

Добродійний комітет висилає хворим членкам або їхнім чоловікам квіти або картки поздоровлення. На похорон членки висилають вінок; служать зі свічками й прапором. Як хтось з родини членки помре, тоді висилають квіти до її дому. Стараємося відвідувати хворих в лікарнях, старечих домах чи в їхніх власних домах, головно під час Великодніх Свят, обдаровуючи їх писанкою й свяченим.

Чуємося дуже горді, що між нашими працьовитими жінами є охота й вмілість взяти на себе провід Провінційної Екзекутиви С.У.К. Тепер їхні обов'язки є подвійні.

Головніші пожертви в 1983 р. були: на місцеву православну церкву — 27,000.00 дол., Фонд Св. Володимира — $1,000.00, „Промінь" — $430.00, в пам'ять пок. синів о. і добр. Стеценків — $250.00, Український Музей Канади в Саскатуні — 588.50 дол., нові умеблювання до парафіяльної хати — 3,000.00 дол., нові печі до Авдиторії — 5,000.00 дол., стипендії українознавства — 1,060.00 дол., організаційний фонд Союзу — 220.00 дол., Інститут ім. П. Могили — 500.00 дол., Відділ покрив кошта чотирьом делеґаткам на Крайовий З'їзд і цістьом делеґаткам на Провінціяльний З'їзд. Ще були інші менші пожертви.

Заряд на 1984 рік: — уступивша голова — Н. Гишка, голова — А. Кучерява, Перша заступниця голови — Б. Друшка, друга заступниця голови — В. Вирищук, кореспонденційна секретарка — С. Скварчук, касирка — О. Піць. Референтки: — Культурно-освітній — Л. Вінтоник, Н. Гишка, „Промінь" — А. Ефтода, надзірна рада СУМК — М. Максим'юк, Рідна школа — Л. Вінтоник, Недільна школа — Ф. Станіцка, картки й квіти — А. Олійник, бібліотекар-

Довкола дому

Стефанія Кульба

САЛАТА З ЧЕРВОНОЇ І ЗЕЛЕНОЇ КАПУСТИ

½ головки середньої капусти
½ головки середньої червоної капусти
1 цибулька, посічена
¼ горнятка оцту
1 ложечка оливи
1 ложечка соли
⅛ ложечки перцю
½ горнятка маслянки
Покраяна редька
Потертий жовток з покраяного яйця.

Капусту дрібненько посікти, додати посічену цибулю, вимішати. Змішати оливу з оцтом, заварити, щоб закипіло і вилити на капусту. Додатити соли, перцю і маслянку. Вимішати легко. Прибрати пластинками редьки. Потрусити жовтком з вареного яйця.

Цей припис на 8 до 10 осіб.

— — —

ЯБЛУЧНІ КВАДРАТИКИ

1½ горнятка борошна (муки)
½ ф. масла
2 ложечки порошку до печива
3 жовтки
2 цілі яйця
1 горнятко цукру
терта цитринова шкірка
яблука

Посікти масло з борошном. Додати решту складників і замісити. Родзілити на 2 частини. Розтачати і виложити в формі. Яблука обмити, почистити і покроїти на кусники; рівненько розложити на тісті. Розтачати другу частину тіста і прикрити нею яблука. Пекти при 400° около 30 хвилин. Коли прохолоне, покроїти на квадратні кусники.

— — —

ТЕЛЯЧІ КОТЛЕТИ (ШНИЦЕЛІ)

8 телячих котлет
2 яєць
½ горнятка борошна — seasoned flour
1 горнятко тертих сухариків
4 ложки товщу

М'ясо добре потовкти, посолити. Обкачати в борошні, замочити в розбитих яйцях і тертих сухариках. Класти на гарячий товщ, смажити на дві сторони аж буде рум'яне. Смажені шницлі подавати зараз же гарячими.

— — —

CHICKEN AND HAM ROLL-UPS

3 whole chicken breasts, split, skinned and boned (about 1-½ boneless)
6 slices (about 6 oz.) boiled ham
6 tblspns butter
1 can Campbell's Cream of Chicken Soup
¼ cup Chablis or other dry white wine

Place chicken between 2 sheets of waxed paper; flatten with flat side of knife. Top each with slice of ham. Roll up; secure with toothpicks. In skillet, brown roll-ups in butter. Stir in soup and wine. Cover; cook over low heat for 20 minutes or until done. Stir occasionally. Serve with asparagus and lemon slices if desired.

— — —

CHERRY CHEESE CAKE

Bake at 325° — 65 mins.

1 pkg (8 oz) cream cheese — softened
1 cup butter — room temperature
1½ cup sugar + 1 tspn baking powder
1½ tspn almond extract
4 eggs
2 cups flour
1½ cup — chopped marachino cherries — well drained
½ cup chopped almonds (powder)

Blend — Cheese, butter, sugar, almond extract — beat well.

Add — Eggs one at a time, mixing well after each addition.

Combine — 1¾ cups flour with baking powder, stir well to blend; add gradually to creamed mixture.

Combine — remaining ¼ cup flour with cherries, almonds and fold into batter.

Turn batter into greased floured 12-cup bundt pan.

ка — М. Курулюк. Соціяльний комітет — А. Ефтода, мистецтва — В. Трофанюк й Д. Корбут, членство: — В. Цибульська, Н. Мігайчук, Л. Прокопчук. Винаймлення авдиторії: — Е. Волощук, прес. референтка — В. Вирищук. Базаровий комітет: — А. Гудима; Державний Музей: — Л. Вінтоник; Головний Музей С.У.К. — Л. Джарман; Контрольна комісія: — О. Василишин, Л. Процишин, В. Цибульська.

В імени заряду й всіх членок відділу засилаю найкращі побажання, — кріпкого здоров'я та багатих успіхів редакторці п. Наталі Когуській та всім працівникам редакційної колегії.

Параскевія Семенюк — рек. секр.

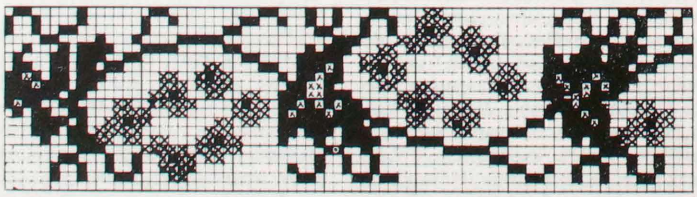

НАДДНІПРЯНЩИНА: Взір вишитий хрестиками; краски ниток: ■ — чорна, × — червона.

Український Музей, Східня Філія

ПРЕСОВИЙ ФОНД

Фундація ім. Т. Шевченка — Вінніпеґ	$500.00
Відділ ім. Ольги Кобилянської — Саскатун	300.00
Відділ ім. Олени Пчілки, Норт Бетлфорд — з Свята героїнь	65.00
П-во П. і А. Возьні з ювілею подружжя	60.00
Відділ ім. О. Басарабової — Тандер Бей, Онт.	50.00
Відділ „Калина", Ошава — прислала О. Горегляд з проекту	50.00
Марія Романко, Торонто, в роковини смерти К. Грабовської	50.00
Відділ ім. Кн. Ольги — Вернон з роковин Л. Українки	50.00
Відділ ім. Л. Українки, Давфин, з роковин Л. Українки	38.50
Відділ О. Кобилянської, Витков	25.00
Іван Данильченко — Лондон, в роковини смерти Співака	27.00
Ізабела Даркович, Елмер, Кве. на писанку	25.00
Р. Галик, Вотерфорд з прийняття М. Сокирки	25.00
Анаст. Пасерб, Торонто	15.00
Жіночий КУК в Тандер Бей, з Свята Героїнь — прислала С. Мендик	28.00
Марія Пілат, Норт Бетлфорд на писанку	15.00
Є. Шелепюк, Тандер Бей, Онт.	15.00
Марія Березюк, Айтуна, Саск.	10.00
Анна Дутчак, Ошава, Онт.	10.00
Марія Боднарчук, Мелфорт, Саск.	8.00
Анна Хаба, Редвотер, Альберта	8.00
Марія Панас, Саскатун	8.00
Магдалина Гриців, Содбури	8.00
Н. Солонична, Сенді Лейк, Ман.	8.00
Ольга Заразун, Порт Алберні, Б. К.	8.00
Анна Ластівка, Вернон, Б.К.	8.00
С. Журавецька, Де Па, Ман.	8.00
Н. Сміюха, Портедж ля Прері, Ман. — писанка	5.00
Марія Підкаленко, Монтреал	5.00
Дарія Добровольська, Торонто	5.00
Оля Милащук, Монтреал	4.00
Анна Тхір, Монтреал	4.00
Варвара Радченко, Монтреал	4.00
Розалія Гуцуляк, Ендру	4.00

По $3.00 склали: П. Саловська, Бімзвил, М. Солона, Едмонтон, Надія Грицина, Монтреал, А. Кіпибіда, Монтреал, Оксана Радченко, Монтреал, Оля Ковч, Монтреал, Відділ в Ґилберт Плейнс, Ман.; $1.00 — Марія Пестрак, Вінніпеґ.

ПРИДБАЛИ НОВІ ПЕРЕДПЛАТИ

М. Будзинська, Вінніпеґ	1
Зеня Звоздецька, Ніпавин	1
Анна Єфтодій, референтка, Йорктон	2
М. Паламарик, референтка, Смокі Лейк	1
Стефанія Ґорчинська, Канора, Саск.	1
Галя Українець, референтка, Гамільтон	1
Марія Дорош, референтка, Саскатун	1
П. Архутич, Содбури, Онт.	1
Ольга Заразун, Порт Алберні, Б. К.	1
Мих. Піхота, Едмонтон	1

ДРІБКУ УВАГИ ЖУРНАЛОВІ

Разом в весняним сезоном праці у відділах просимо присвятити дрібку уваги журналові „Промінь".

1. На місячних зборах пригадуйте членкам про вплату за журнал. Минулого місяця пошта у Вінніпезі офіційно провірила наш цілий адресар і всі ті передплати, починаючи від трьох місяців, почислила за них подвійну ціну за пересилку. Кожна передплата має бути вплачена наперед.

2. З весною ми вислали 400 упімнень за 1983 рік. Більшість з них присилають $12.00, отже лише за те, що завинили і далі лишаються післяплатницями. Якщо читачка промине передплати один лише рік, забуде вислати, а коли пришле, то передплата йде на рахунок минулого року. Тому мусимо так багато пояснень робити. Провірюйте Вашу наліпку з адресою, там є подано рік і місяць доки передплата заплачена.

3. Допоможіть референткам виконувати їхню працю. Вони це роблять безплатно з посвятою, щоб допомогти Вам і журналові. За це їм треба дякувати.

Ми дальше будемо проголошувати пресовий фонд і будемо сподіватись на нього так як і досі.

Якщо Ви часом не одержите свого журнала, то він загубився на пошті через знищену адресу — напишіть до редакції і ми вишлемо те число.

Підписуйте Ваші листи або чеки так само як на Вашому адресарі, бо для адміністрації справляє труднощі тому, що є багато тих самих прізвищ в місцевостях і лише перше ім'я дасть їй нагоду записати передплату. Міняючи адресу ніколи не забудьте подати старої.

Редакція

НЕВ'ЯНУЧИЙ ВІНОК

Членки відділу ім. Кн. Ольги в Торонто склали на нев'янучий вінок під час похорону своєї членки бл. п. Варвари Кузьменко:

Л. Мулевич	$10.00
М. Божик	10.00
Пані Гарасименко	10.00
А. Чабан	10.00
Пані Таборовська	10.00
М. Ґава	6.00
О. Яцута	5.00
Із загальної збірки	20.00
Переслала Марія Божик — разом	81.00

До В.Ш. Редакторки — Н. Когуської.

Цим листом висилаю свою передплату 15.00 долярів чеком на продовження „Променя".

Високо ціню наш журнал „Промінь". Вдячна за багатющі і цікаві дописи взагалі, а особливо за „Світовий Конґрес Жінок у Швеції".

Бажаю сил і витривалости для дальшої праці на многії літа!

З пошаною і вдячністю,

Надія Грицина, Монтреал.

ISSN 0380-2140

P V-40 OCT 84
HAWRYSH MRS K
11130-101 ST
EDMONTON ALTA
T5G 2A1

ВИДАННЯ, ЩО ЇХ МОЖНА НАБУТИ В ЦЕНТРАЛІ СОЮЗУ УКРАЇНОК

Блискуча зоря, княжна Анна Всеволодівна, Митр. Іларіон	$ .25
Вибране, Г. Мандрика	1.50
Видатні жінки Українки, Н. Полонська-Василенко	6.00
Довідник про Союз Українок Канади	.10
Дорогами Сорокріччя, Н. Когуська	1.50
Збірка матеріялів, 100-річчя з дня народження Лесі Українки	2.00
На крилах пісень, пісні з нотами на слова Лесі Українки	10.00
На Роковини Івана Франка	1.00
П'єса, „За нами, сестри!" — Анна Звоздецька	1.50
П'єси для молоді	3.00
Програма для садочків, С. Магус	3.00
Програма для Молодших Відділів СУМК	2.00
Програма на свято Л. Українки і О. Кобилянської	1.00
Програма на свято Св. Миколая	3.00
Про життя і творчість Ольги Кобилянської	1.00
Підручник для Надзірної Ради Молодших Відділів СУМК	10.00
50-річчя здобуття громадських прав укр. жінки, Г. Янішевська	.75
Статут Союзу Українок Канади	.25
Твори Лесі Українки, в англійській мові, КУК	7.50
Три сильветки, Л. Білецький	1.00
Українські коляди, С. Яременко	.75
Українська жінка в хореографії, М. Пастернакова	2.00
Чарівний діямант, М. Погідний-Угорчак	2.00
Юний Скоморох, п'єси для молоді	5.00
Я вернуся, О. Крамар	.50
Симон Петлюра, Український Вільний Університет	13.25
Ходить сон коло вікон, Рада Української Школи	2.00
На пошану Лесі Українки	8.00
Чверть століття (м'яка обкладинка), Н. Когуська	3.00
Чверть століття (тверда обкладинка), Н. Когуська	5.00
Дивись, слухай, говори, С. Василишин К1 і К2 — К3	2.50 — 3.00
Золотий черевичок, Прот. С. П. Симчич	3.50
На пошану Лесі Українки (збірник), Б. Стебельський	8.00
Релігійні пісні для дітей й молоді, Петро Пауш	3.00
Канадіяна, Союз	12.00
Писанка, Головний Музей	7.00
Великдень, Ф. Пелех	7.00
Канадська Спадщина, О. Войценко	.50
Сувенір, наключник, зелений, червоний синій	.50
Українське вишиття — взори і стіби, Союз	12.00
Пісні мого серця, Дарія Могилянка	5.00
Думки летять на Україну, Дарія Могилянка	5.00
Як ваші діти ростуть — чому не подбати про добру денну опіку	.25
Прапори (нові)	25.00
Портрет Лесі Українки	2.00
Картки на листи з ковертами, з смолоскипом (12)	2.00
Прапорчики, на ньому смолоскип, тризуб, кленовий листок	1.00
Смолоскип — відзнака Союзу Українок Канади	17.00
Срібні ложечки з смолоскипом	12.00
Грамоти — 25-ліття (1.50), 50-ліття (2.75), досягнення (2.00)	
Серветки (доз.) 12	1.25
Свята Православної Церкви — прот. д-р І. Стус	6.00

ДОДАЙТЕ 15% НА ОПЛАТУ ПОШТИ!
А 5% ПРОВІНЦІЙНИЙ ПОДАТОК!

ПИШІТЬ ДО:

UKRAINIAN WOMEN'S ASSOCIATION OF CANADA
612 — 24th Street East,
SASKATOON, SASKATCHEWAN
S7K 0L1

ЗБІРНИК ПІСЕНЬ НА СЛОВА ЛЕСІ УКРАЇНКИ

Головна Управа Союзу Українок Канади, на пам'ятку Ювілейного Року 100-річчя з дня народження поетки і письменниці Лесі Українки, видала гарний збірник пісень на її слова, під назвою „На крилах Пісень".

У цьому збірнику поміщено двадцять-п'ять пісень, написаних різними композиторами, зокрема клясиків і сучасних.

Більшість пісень є сольо-співи в супроводі фортепіяно, п'ять пісень для жіночого хору і одна пісня „Жалібний Марш" (Умер Батько Наш), музика М. Лисенка, для мішаного хору в супроводі фортепіяно.

Книжка видана на гарному папері з твердою обкладинкою, оформлення пані Дарії Бродгед.

Українські музики та любителі музики, а головно співаки чи співочі гуртки-хори повинні зацікавлення цим цінним і гарним збірником.